Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 6)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 32.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 11 (23) Februarie 1896.

Bibliotecĭ ambulante.

Braşov, 10 Februarie v.

Scirea, că comitetul despărţĕmêntului dela Braşov al Asociaţiunei transilvane a făcut începutul cu înfiinţarea primei bibliotecĭ ambulante între Românĭ, a produs un ecou, la care nu ne-am aşteptat, căcĭ sunetul lui s'a audit nu numai aprópe în tóte gazetele românescĭ de dincóce şi dincolo de Carpaţĭ, ci chiar şi în palatul ministeriului unguresc din Budapesta.

După cum se póte vedé din raportul de mai jos al agenturei din Feldióra, modestei nóstre bibliotecĭ 'i s'a făcut *onórea*, de-a fi atras asupră-şĭ atenţiunea chiar a d-lui ministru unguresc de interne, care numai decât a şi cerut prin autorităţile administrative dela Braşov informaţiunĭ asupra stăreĭ lucrului.

S'a şi făcut în urma acésta cercetare strictă prin fisolgăbirĕul dela Feldióra, care a cercetat însu-şĭ biblioteca, şi-a luat o copiă de pe catalogul oficial al cărţilor din bibliotecă şi de pe instrucţiunile privitóre la administrarea ei, a citat de repeţite-orĭ la sine pe bibliotecar spre a cere lămurirĭ asupra lucrului şi, în fine, după împărtăşirile, ce le primim acum, d-l fisolgăbirĕu a cercetat cu de-amĕruntul fiă-care carte după lista oficială a cărţilor oprite prin guvern, ér după ce s'a convins, că în bibliotecă *nu se află nicĭ o carte oprită*, a lăudat în cuvinte forte măgulitóre începutul făcut cu acéstă bibliotecă, punênd întreprinderea nóstră ca *model vrednic a fi imitat şi de alte naţiunĭ mai înaintate.*

Dér sĕ lăsăm acestea. Scopul nostru nu este sĕ ne ocupăm aci cu urmărirea, ce vedem, că ni-se face din partea guvernului şi a organelor sale până şi în cele mai micĭ şi mai nevinovate mişcărĭ ale nóstre, ci de ocamdată voim sĕ ne întórcem asupra rĕsunetului, ce l'a făcut înfiinţarea acestei prime bibliotecĭ române ambulante în gazetele nóstre.

Acest rĕsunet, trebue sĕ constatăm din capul locului, e cât se póte de încuragiator pentru comitetul braşovean, care a început acéstă lucrare. Tóte gazetele nóstre recunosc, că bibliotecile sunt un mijloc puternic pentru edificarea şi luminarea poporului, din care causă multe din ele şi publică cu prilegiul acesta articulĭ lungĭ în causa bibliotecelor poporale, silindu-se mai ales a arăta, cum sunt întocmite *bibliotecile ambulante*, carĭ până acum au fost necunoscute la noi.

Acele dintre gazete, carĭ au înţeles esplicările date de noi şi au pĕtruns bine lucrul, ca d. es. „Românul", „Mesagerul Român" etc., n'au putut, decât sĕ laude acest fel de bibliotecĭ, găsindu-le fórte practice şi vrednice *de-a fi imitate.* Altele însĕ ne-au înţeles greşit, închipuindu-şĭ bibliotecile ambulante cu totul alt-fel, de cum le avem în vedere noi. Aşa de esemplu „Fóia Poporului" din Sibiiu, după-ce în terminĭ călduroşĭ laudă pornirea comitetului dela Braşov al Asociaţiunii, dă următórele esplicărĭ cu totul greşite asupra bibliotecii înfiinţate de acest comitet. Eată ce dice:

„Ea (biblioteca) stă din vre-o 4 despărţăminte, fiă-care despărţĕmênt avênd în sine alt-fel de cărţĭ. De pildă în unul sunt cărţĭ cu cuprins despre cultivarea vitelor şi a pămêntului, în altul de petrecere şi aşa mai departe. Comitetul despărţĕmêntului din Braşov al „Asociaţiunii" a hotărît aşa: un despărţĕmênt sĕ stea într'un sat o anumită vreme, altul în aceeaşĭ vreme în alt sat, şi aşa mai departe", etc. etc.

Nu mai puţin greşite sunt şi esplicările, ce le dă o altă fóiă românéscă, anume „Revista Orăştiei", care între altele dice despre biblioteca ambulantă înfiinţată la noi, că ar avé membri cu taxe anuale de câte 1 fl. etc. Ast-fel înţelegênd lucrul, nu ne cuprinde nicĭ o mirare, décă amêndouĕ aceste foi găsesc, că n'ar fi destul de practice bibliotecile ambulante şi dau sfatul de-a se înfiinţa mai bine bibliotecĭ statornice în fiă-care comună.

Nu dicem, că dóră acest sfat n'ar fi şi el fórte bun, dér ce folos? De-o jumĕtate de veac pressa şi conducĕtorii poporului român dela noi scriu, stărue, îndémnă cu cuvêntul şi cu péna, ca poporului sĕ i-se dea carte prin înfiinţarea de bibliotecĭ. Dér s'au înfiinţat óre? Am puté număra pe degete acele sate românescĭ, carĭ sĕ aibă câte-o bibliotecă ca vai de ea, — pe cât de rĕu întocmită, pe atât de rĕu chivernisită, aşa că poporul plugar nu-i ia mai nicĭ un folos, ba nicĭ nu scie de ea.

Popóre mai bogate decât noi şi mai înainte în cultură n'au apucat încă sĕ înfiinţeze bibliotecĭ sistematice pentru ţĕranii dela sate, dér apoi noi, cărora de-o parte ne lipsesc mijlócele materiale, de alta bărbaţĭ devotaţĭ şi disponibilĭ pentru astfel de lucrurĭ?

Dér décă pe lângă tóte astea voim sĕ-i venim poporului nostru în ajutor, nu ne rĕmâne alta de făcut, decât sĕ recurgem şi în privinţa acésta la principiul *unirei puterilor.* Căcĭ orĭ cum am lua lucrul, decât ca fiă-care comună sĕ-şĭ înfiinţeze o bibliotecă proprie a ei, mult mai uşor vor puté înfiinţa mai multe comune împreună o bibliotecă, care ar pute fi destul de bogată şi bine aléssă. Décă însĕ acéstă bibliotecă nu va sta într'un singur loc, ci va fi împărţită prin comune în atâtea părţĭ séu grupurĭ, câte comune au contribuit la înfiinţarea ei, şi décă aceste grupurĭ, — pe carĭ noi le numim *bibliotecĭ ambulante*, — nu vor sta nicĭ ele permanent în câte-o comună, ci din timp în timp se vor strămuta pe rênd dintr'o comună într'alta, într'un anumit cerc: atuncĭ locuitorii fiă-căreĭ comune vor puté gusta ródele unei bibliotecĭ bogate, scumpe şi alese, ca şi care nicĭ-odată o singură comună n'ar fi putut înfiinţa.

Eată, ce va sĕ dică *bibliotecĭ ambulante*! Cu acelaşĭ drept, cu care cineva ar desaproba instituţiunea bibliotecilor ambulante, ar puté dice, că cutare reuniune, nu-şĭ împlinesce scopul fiindcă pentru ajungerea lui ea întrunesce puterile intelectuale şi materiale ale locuitorilor din mai multe comune. Ceea ce urmăresc în mare reuniunile, se urmăresce în mic şi cu bibliotecile ambulante, căcĭ şi ele se întemeiéză pe *unirea puterilor pentru ajungerea marelui scop al culturei şi luminărei poporului.*

Revista politică.

Guvernul şi bisericele nóstre. Acum în ajunul sĕrbărilor pentru mileniu, ocârmuirea ungurésca ţine sĕ-şĭ arete „bunăvoinţa" sa faţă de bisericele române într'un mod ne mai pomenit. Preoţii din archidiecesa grecocatolică de Alba-Iulia şi Făgăraş şi din diecesele sufragane, primeau până acum, prin consistorii, aşa numitul „*ajutor împĕrătesc*" din partea statului. Guvernul s'a socotit, că de ce sĕ mai dea banĭ „popilor valahĭ" şi a aflat de bine *sĕ subtragă acest ajutor* bisericelor. Aşa preoţilor din Archidiecesă li a luat pe acéstă cale *18,000* fl., ér acum şi preoţilor românĭ gr. cat. din diecesa Gherlei li-s'a făcut cunoscut printr'o circulară, că **guvernul a subtras neînsemnatul „ajutor împĕrătesc"**, ce-l primiau, şi din care preoţii dela sate erau împărtăşiţĭ cu câte 30 fl. v. a. — Aşa-i! „Patrioţii" patentaţĭ à la Pulszky mânâncă cu sutele de mii din banii storşĭ de pe spatele contribuabililor, ér nouĕ Românilor ni se iau şi bietele mişóre, ce le mai primiau preoţii noştri ca ajutor dat de monarch încă din vremile, când Românii nu erau trataţĭ cu atâta duşmăniă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Care-i mai mare nebun?

Dice că era odată o părechĕ de ómenĭ, un bărbat şi o muere. Bărbatul era om aşedat, tăcut, muncitor şi cu socotélă; odorul lui de muiere era leifărdaie întrégă, ea cu gura ei din ţinţarĭ făcea armĕsarĭ; ce audia icĭ — spunea colo mai cu córne de cum a audit; de avea o vorbă cât de mică, cât de neînsemnată, cu bărbatul orĭ cu alt cine-va, îndată o scia tot satul, că eşia din casă, şi pe care muiere o întâlnia mai întâiu, o opria în loc şi începea: Sĕ-ţĭ spun draga mea vecină, ce mi-s'a întêmplat... şi toroia césurĭ întregĭ, décă cum-va aceea nu se grăbia sĕ plece sĕ o lase, ér când se despărţia, totdeauna dicea: apoi *între noi sĕ rĕmână*, că numai d-tale ţi-am spus. De se întâmpla sĕ nu afle în drum temeiă potrivită, atuncĭ mergea aţă la nănaşă-sa, orĭ la cutare cumătră şi începea: „Audĭ cumĕtră, la suflet de om n'aşĭ spune, ceea ce am la inimă, dér dumitale trebue sĕ-ţĭ spun, că de nu — crep... Şi începea haidi, haidĭ, până 'i se ura, atuncĭ apoĭ sfârşia cu cuvintele: dér rogute, între noi sĕ rĕmână!

Fiind lucrul aşa, de multe orĭ se născeau bazaconii cumplite din vorbele ei, că vorba merge, merge până din ţânţari es armăsari, cum e data.

Odată se întâmplă, că bărbatul muierii din poveste, arând la un ogor, dă preste o căldare de aramă ca de o mierţă mare, plină plinuţă de banĭ de aur şi de argint. Bucuria lui! Că rogu-te cine nu s'ar bucura când ar da un aşa noroc preste el! Se pune decĭ şi scóte căldarea cu băgare de sémă, înfulică până numai nu-i es ochiĭ, de o sue în car şi o învălue în suman, ca sĕ nu se pierdă vr'un bănuţ din ea, şi sĕ-l dee de gol. Apoi caută giur împrejur, mai scocioresce gropa sĕ vĕdă, nu mai e ceva în ea; la urmă o astupă bine cu glii, de nime n'ar fi fost în stare sĕ socótă, că acolo ar fi fost o căldare cu banĭ.

Se vede că el nu scia, că nu-i bine sĕ astupĭ gropa, de unde ai scos vr'o comóră, ci trebue sĕ o laşĭ tot destupată.

Séra merge acasă, aşédă vitele, ia plugul de pe car şi-l pune la locul lui, apoi îşĭ chiamă muerea, dér numai încet, sĕ nu-l audă cineva: „Hai, tu, ajută-mĭ sĕ ducem o căldare înăuntru, că-i grea al naibii; n'oiŭ mai înfulica-o singur, că numai nu mi-au eşit ochii punêndu-o în car". Şi merge muerea şi-i ajută, dér sĕ nu mai speţi până 'n casă.

— „Ce-i aicĭ, de-i aşa greu?" întrebă ea, după ce au ajuns în casă. — „Aicĭ, muere, sunt tot banĭ de aur şi de argint; ni i-a dăruit Dumnedeu sĕ avem cu ce trăi mai cu uşorul, că vedĭ tu cât de greu ni-a mers pân'amu. Dér trebue sĕ avem minte, sĕ nu mai batem clopotul într'o dungă". — „Nu te teme bărbate, dóră am eu minte 'n cap.

Şi se pune bărbatul şi ia un hârleţ şi face sub pat o grópă mare, atundă şi acolo bagă căldarea cu banii şi o astupă bine, de nicĭ nu se cunoscea c'ar fi ceva acolo, apoi pune patul la locul lui şi dise un: „Dómne multam!"

A doua di ér merse omul la plug, da-i dase în grijă muerei sĕ nu spună cumva la cineva despre căldarea cea cu banĭ. — „Fiĭ pe pace, bărbate, că dóră am eu minte 'n cap".

Dér bărbatul nu era dóră nicĭ eşit bine din sat, când şi alergă muerea la nănaşă-sa: „Sĕ-ţĭ spun nănaşă, dér suflet de om sĕ nu ne audă". — „Ce fină? Spune, că dóră scĭ, că eu nu-s fleură la gură sĕ spun ce aud". — „D'apoi, uite, nănaşă dragă, bărbatul meu a aflat erĭ o căldare cu banĭ şi am îngropat'o sub pat; dér rogu-te, sĕ nu spui cuiva, că numai d-tale ţi-am spus!" —

Căpětuială guvernamentală. Pe când se petrec ast fel de nedreptăţĭ cu noi Românii, pe atuncĭ foile unguresci vorbesc de o nouă căpětuială guvernamentală. După marele scandal cu descoperirile mâncătoriilor eroului Pulszky, a dat peste capul guvernului o belea şi mai mare. Fóia unguréscă „Budapesti Hirlap" a publicat dilele trecute un articul în care face cunoscut lumii şi ţěrii, că guvernul unguresc face *speculă cu titlulire de nobilitate.* Pentru sprijinirea celor spuse de ea, numita fóiă spune că grofii şi baronii de curênd făuriţĭ au dat guvernului următórele sume: conte Vigyázo Sándor *400.000* fl.; br. Harkányi Frigyes *200,000* fl.; br. Harkányi Károly *200,000* br. Solymosi Lászlo *300,000* fl.; baronii fraţĭ Bohus *200,000* fl. Cu totul *1.300.000* fl. In urma acestei descoperirĭ foile oposiţionale s'au aruncat cu grele învinuirĭ asupra guvernului-Bánffy dicênd, că acésta este *cea mai mare ruşine pentru Ungaria.* Afacerea a venit în vorbă şi în dietă, unde deputatul Hortoványi a tras la rěspundere pe ministrul-preşedinte Bánffy. Ministrul, în strîmtórea sa a rěspuns, că tóte cele spuse de „Budapesti Hirlap" ar fi minciunĭ.

In curênd va eşi la ivélă, că pe a cui parte e adevěrul. La tótă întêmplarea însě mileniul unguresc se începe sub o zodiă nefericită: zodia descoperirii corupţiunilor şi căpătuelilor, cum rar sě mai póte întêmpla undeva. De altfel étă ce dice şi fóia „Budapesti Hirlap": „Óre când paşii turcescĭ scriau din cetatea Buda scrisorĭ către magnaţii ungurĭ astfel: „Voi *cânilor,* sě-mĭ trimiteţĭ mie banĭ, o miiă de lire; în dóuě sěptěmânĭ sě fiă aicĭ, că de nu vě jupuesc pielea". Acum altfel o fac. *Acum paşa de Buda* (înţelege pe Banffy) jupuesce mai întâiu *cânele,* şi apoi pe pielea aceluia scrie carte, că poftim şi plătesce 100,000 florinĭ". — La scrisele foii unguresci noi nu mai adaugem nimic.

Revisuirea legei electorale. Diarul „Alkotmány" din Budapesta dice în numěrul sěu de ierĭ, că păşirea partidului poporal precum şi scandalele întêmplate la alegerile dela Csaktornya, Neutra şi Stomfa, au făcut, ca ministrul de interne Perczel sě se gândéscă mai serios la cestiunea revisuirei legei electorale. Comisiunea administrativă a comitatului Györ a primit deja mai multe ordinaţiunĭ cu privire la acésta, dintre carĭ prin cea din urmă e provocată sě conscrie acele *moşii urbariale* prin carĭ se plătesc cele mai micĭ dărĭ, de carĭ însě e legat dreptul de a alege. Conscrierile se fac neîncetat şi deja până acum s'au constatat marĭ *abaterĭ,* căcĭ până când în comuna Pinnye se plătesce după un pătrar de moşiă urbarială darea în sumă de 3 fl., până atuncĭ în comuna Bezin tot după un pătrar de moşiă urbarială se plătesc 22 fl.

Comisiunea pentru stabilirea cvotei. Ministrul-preşedinte br. Banffy a aşternut în 19 c. proiectul de resoluţiune privitor la esmiterea din parlament a acelei comisiunĭ, care din incidentul renoirii pactului austro-ungar, va avé sě stabiléscă, împreună cu comisiunea austriacă, suma, pe care va avé de contribuit Ungaria pentru acoperirea *cheltuelilor comune.* Comisiunea cvotei va consta din 15 membri şi adecă 10 din camera deputaţilor şi 5 din camera magnaţilor.

Pactul vamal comercial dintre Ungaria şi Austria stă cam rěu. In dieta imperială din Viena câţĭ-va deputaţĭ au presentat o resoluţiune, în care guvernul e provocat *sě rumpă de cu vreme contractul vamal-comercial cu Ungaria.* Propunerea acésta a fost sprijinită de întréga cameră, şi ministrul de comerciu *Glanz* a dis, că décă nu va isbuti a asigura *pe deplin* interesele austriace, atuncĭ *guvernul se va folosi de dreptul de-a rumpe pactul cu Ungaria.*

Reforma alegerilor în Austria. Guvernul de adĭ din Viena pregătesce o mare şi binefăcětóre reformă pentru viéţa şi desvoltarea politică a Austriei. Ministrul-preşedinte *Badeni* a aşternut dietei imperiale din Viena un proiect de lege, care prevede înmulţirea deputaţilor parlamentului central cu 72 de deputaţĭ, aleşĭ *de popor.* Spre scopul acesta se va forma o nouă classă de alegerĭ, séu un aşa numit al 5-lea *colegiu* electoral. In vorbirea cu care ministrul *Badeni* a depus pe masa dietei din Viena acest proiect, el a dis că *restringerea dreptului de alegere trebue sě inceteze în měsura, în care se desvóltă consciinţa de cetăţen de stat în straturile largĭ ale poporului.* Vorbirea ministrului-preşedinte austriac a fost primită cu bucuriă de tóte partidele.

O scrisóre a d-lui Urechiă. D-l V. A. *Urechiă,* preşedintele Ligei culturale, a aflat de bine sě adreseze către fóia unguréscă „*Magyarország*" o scrisóre, în care spune, că nu-i adevěrat ceea-ce a scris acéstă foiă, că Liga ar fi luat hotărîrea de-a părtini pe Dr. I. *Raţiu* contra lui *Brote* şi a lui *Albini* „martirii" fugiţĭ dincolo de munţĭ. D-l Urechiă spune în scrisórea sa, *că nu se póte amesteca în trebile politice ale Românilor din Ungaria,* şi prin urmare nicĭ în certele dela Sibiiu. Mai dice d-l Urechiă, că Liga n'a fost nicĭ-odată *irredentistă,* nicĭ n'a visat de-o *Daco-Româniă,* nicĭ a dorit vre-odată slăbirea statului unguresc. La sfîrşit d-l Urechiă spune, că guvernul de adĭ din Ţéra românéscă, şi în deosebĭ ministrul preşedinte *Sturdza n'ar suferi nicĭ-odată în România o mişcare,* ce s'ar împotrivi intereselor legale ale *ţěrilor vecine;* apoi încheie dicênd, că în ajunul mileniului unguresc ar fi timpul, ca gazetele din Budapesta sě se pórte mai puţin duşmănos faţă cu Liga română, căcĭ d-sa (d-l Urechiă) este şi adĭ de credinţă, că „*e de lipsă alianţa Ungariei cu Românii, ca sě avem un eveniment comun*".

In bisericile catolice din Constantinopol s'a cetit Dumineca trecută o *pastorală* privitor la împreunarea bisericei orientale cu cea catolică. Imprejurarea acésta a produs mare consternaţiă în cercurile patriarchatului ecumenic, şi este probabil, că patriarchatul încă va rěspunde cu o pastorală.

Evenimentele din Bulgaria. Ochii Europei întregĭ sunt îndreptaţĭ adĭ asupra Bulgariei şi a marei întorsěturĭ, ce a luat'o politica acestui principat din Balcanĭ în timpul din urmă. Mai ales botezul moştenitorului de tron bulgar *Boris* este, care face sě vorbéscă lumea aşa de mult despre Bulgaria. Botezul acesta, care s'a sěvêrşit după ritul *ortodox,* s'a întêmplat în 14 Februarie n. cu mare pompă în Sofia, capitala bulgară. Nănaşul micului moştenitor a fost Ţarul Rusiei, representat de generalul rus *Golonitschew.* Liturghia a făcut'o *Exarcul bulgar* încunjurat de 14 vlădicĭ şi de numěroşĭ preoţĭ. Prinţul Boris, îmbrăcat în alb, a fost primit în biserică de miniştri şi dus pe tron de îngrijitórea sa. Ceremoniile obicĭnuite au fost îndeplinite de exarcul, care a miruit şi cuminecat pe prinţ, apoi a fost dus afară din biserică. In momentul acesta s'a descărcat o salvă de 52 tunurĭ şi miile de popor aclamau pe principe şi pe tatăl sěu Ferdinand. — De-odată cu botezul prinţului Boris Bulgaria a întrat într'o nouă stare politică. Imprejurarea, că Ţarul Rusiei a primit sě fiă naşul moştenitorului tronului bulgar, a îmbucurat fórte mult pe Bulgarĭ. Bucuria acestora e şi mai mare acum, după-ce tóte puterile europene au declarat, la propunerea Turciei, că recunosc pe prinţul *Ferdinand ca domnitor al Bulgariei.* O scire telegrafică din Viena merge şi mai departe şi dice, că principele Ferdinand a făcut paşĭ la guvernele marilor puterĭ, ca *Bulgaria sě fiă proclamată de regat.* — Orĭ ce se spune dintr'o parte şi din alta, fapt este, că Rusia şi-a pus acum binişor piciorul în Peninsula-balcanică şi calea ei spre Constantinopol îi este cât se póte de bine pregătită. Vom vedé, ce va aduce viitorul apropiat.

Cuvêntul eliberaţilor.

Condamnaţii în procesul Memorandului, după-ce au fost graţiaţĭ de Majestatea Sa, au hotărît sě-şĭ arate într'un „manifest" ceea ce simt şi ceea ce gândesc după eliberare. S'au ivit însě mai multe piedecĭ, şi în urmă, precum scim, au isbucnit certele dela „Tribuna". Ast-fel s'a tot amânat lucrul, până ce în sěptěmâna trecută, 7 dintre cei graţiaţĭ au publicat acel manifest.

*

Manifestul reamintesce cele ce le-a pretins poporul român la marea adunare din Blaşiu în 1848; arată apoi, cum la 1881 marea conferenţă a Românilor din Transilvania şi Ungaria a întrodus lupta, ce se urméză şi astădĭ. Vorbesce apoi de ducerea Memorandului la Viena şi de urmările, ce le-a avut acest pas, până ce comitetul partidului naţional a ajuns pe banca acusaţilor înaintea Curţii cu juraţi din Cluşiu. Spune, cum au protestat membrii comitetului atuncĭ în contra acestui proces, precum şi contra asuprirei, ce i-a dat nascere. Dér, dice, stăpânirea a rěmas surdă şi nesimţitóre faţă de aceste protestărĭ. Urmarea a fost condamnarea şi têrîrea în temniţă a celor acusaţĭ.

Graţiarea, dic eliberaţii, ei n'au cerut'o şi li-se înfăţişéză ca o faptă provenită din simţul de dreptate al Majestăţii Sale, şi se întrébă, décă guvernul unguresc va sci sě înţelégă pe domnitor şi sě se însufle şi el de simţul dreptăţii?

Poporul român aşteptă şi cere sě i-se împlinéscă dreptele lui pretensiunĭ, dic eliberaţii, şi apoi arătă, că ei cu dragă inimă au adus jertfele, ce li-s'au cerut, stând în închisóre, şi că şi în viitor îşĭ vor împlini datorinţele faţă cu causa naţională. Sfirşesc apoi asigurând, că vor sta pe temeiul programului naţional dela 1881, şi că în tótă mişcarea lor vor fi conduşĭ de sfinţenia drepturilor poporului român.

Acest manifest e subscris de d-nii Dr. I. *Raţiu,* G. *Pop de Băsescĭ,* I. *Coroianu,* Dr. T. *Mihali,* R. *Patiţa,* G. *Domide* şi P. *Barbu.*

Şése dintre ceilalţĭ membri, carĭ au fost întemniţaţĭ, n'au subscris manifestul. Trei dintre aceştia: N. Cristea, Comşia şi Dr. Barcianu şi-au dat dimisia din comitet, ér ceilalţĭ trei: Dr. Lucaciu, Veliciu şi P. Suciu nu l'au subscris.

Intriga duşmanilor.

Era lucru firesc, ca Ungurii sě se bucure de certele iscate între ai noştri. Le place sě scrie despre ele şi sě spună, că s'a făcut desbinare între fruntaşii Românilor.

Duşmanul e duşman şi nu e mirare, décă se bucură când vede semne de neînţelegere şi de desbinare în taběra Românilor. Dér lucrul naibii este, că tot Românĭ sunt acei pěcătoşĭ, carĭ nutresc intriga duşmană prin tot felul de scirĭ şi

---

„D'apoi bine, că i-a dat Dumnedeu îmĭ pare bine ca şi când eu i-aşĭ fi găsit; fi pe pace, nime n'a audi din gura mea legănat cuvênt despre acei banĭ."

De aci merse muerea la o cumětră, apoi la alta, dup'aceea la o vecină şi ér la alta, până în urmă scia satul jumětate; ba, acele ca muerile, mai aveau şi ele câte-o nănaşă, o cumětră douě şi câte-va vecine bune, — că vecinul de aprópe e mai bun decât neamul de departe — şi — ele încă mai lăţiră vestea, până în urmă sciu satul tot, că cutarele a aflat o căldare de banĭ şi-i îngropată în casă sub pat.

Vestea merse din gură 'n gură până la primarul şi la notarul, ér aceştia, vrênd sě se îmbuneze, duseră vestea până la domnul solgăbirěu. Solgăbirěul era voios, când audì de asta, că-şĭ gândì numai decât décă-i drept, atuncĭ partea cea mai mare va fi a mea. Decĭ poruncì numai decât sě mérgă omul acela la el.

Cum căpětà omul porunca, numai decât se nădăì de ce-i chiămat, decĭ îşĭ trimise muerea de acasă, te mirĭ cu ce podoimă, până la un fin în capul satului, şi el pân'atuncĭ desgropà căldarea şi o duse în grădină, unde o astupà sě nu scie nime de ea, apoi aseměnà pămêntul sub pat, sě nu se cunóscă, că ar fi âmblat la comóră. Muierea nu scia nimic.

A doua di merse în oraş, la domnul solgăbirěu, că de nu mergea, îl duceau juraţii satului, orĭ cei cu pene-n pălărie ca pe un făcător de rele. Ajungênd acolo, domnul solgăbirěu numai decât îl întrebà de unde, şi cu ce treburĭ umblă pe la el? Ér omul îi spune că uite a căpătat poruncă din gura primarului.

— „Aşa? Adecă tu eştĭ omul care a aflat o căldare cu banĭ?

— „Eu n'am aflat, domnule solgăbirěu nicĭ o căldare cu banĭ".

— „Ba ai aflat, că chiar muerea ta a spus la muierea cutare şi cutare".

— „Bine ar fi fost, sě fi aflat, că atuncĭ măcar atâta folos avém, că 'mĭ duceam muierea în casa smintiţilor, că-i nebună, sěraca, nu scie ce vorbesce, dér n'am aflat".

— „Aşa? Las'o c'oiu vedé eu. Poţĭ merge, dér vai de pielea ta de ai minţit! Mai bine gândesce-te şi spune adevěrul, nu mě face sě es eu la faţa locului!"

— „Ba chiar vréu, domnule solgăbirěu, sě vii la faţa locului, sě vedĭ cum o duc eu cu biata muiere, decând i-a luat Dumnedeu mintea".

— „Poţĭ merge, adĭ n'am vreme sě es, dér mâne sě fi acasă şi tu şi muierea!

Dela solgăbirěu omul merse aţă la sfârnăriţele, carĭ vênd covrigĭ, şi cârnaţĭ şi alune şi nucĭ şi mere şi alte nimicurĭ, şi îşĭ cumpěrà de-'şĭ umplù desagii de covrigĭ şi de cârnaţĭ, de mere, pere, nucĭ şi alune, apoi merse acasă.

Muierea cum îl vědù îi eşi inainte la pórtă: Ce veste i pe la oraş? Ce-mĭ aducĭ în desagĭ? Ér omul se făcea că-i spăimêntat şi-i dise: „Hai repede, că-i rěu. Domnul solgăbirěu a nebunit se bate cu fişpanul, i-a şi scos un ochiŭ. Apoi plóuă, vai de pěcatele nóstre, plóuă tot covrigĭ şi cârnaţĭ şi mere şi pere şi nucĭ şi alune. Apoi, ...oh, vai de sufletul nostru, cu plóia de odată vin nisce pasěrĭ marĭ de fier cu ciocul de oţel şi tot mănâncă ce află, ómenĭ, dobitóce,.. strică case, pustiesc hotară întregĭ...

Muerea îngălbenì, când audì despre aşa grozăvenii, apoi începù: „Vai de mine şi de mine, de-a fi sě vină şi p'aicĭ, unde amarul meu m'oiŭ sci ascunde?"

— „De venit, de bună sémă vin, dér nu te teme, ascunde-te colo sub bute în curte, hai bagă-te sub ea şi eu voiŭ pune o pétră pe fundul ei, sě nu dee de tine, sě te mănânce, că de mi-se mai întêmplă şi una ca asta sě te mănânce, vecĭ pururea vecĭnică nu mě mai însor, că

faime, mai mult mincinóse, ce le împărtăşesc foilor unguresci.

Acum de-o vreme, una din aceste foi, „Budapesti Hirlap“, şi-a câştigat un spion chiar şi aicĭ în Braşov, care scrie câte şi mai câte despre nesdrăvanele planurĭ ale ómenilor vrajbei şi ai desbinărei.

Intr'n corespondenţă din Braşov dela 16 l. c. a numitei foi se spune, că pacea cârpită din sinul comitetului dela Sibiiu nu va dăinui; se spune, că Vasile Mangra, Russu-Şirianu şi Bogdan-Duică nu voesc pace şi nu vor depune arma, fiind decişĭ a se rĕsboi mai departe cu Dr. Raţiu şi cu comitetul. Se spune, că neavênd acuma o fóiă propriă, s'au concentrat de-ocamdatĕ toţĭ la „Revista Orăştiei“, care le publică declaraţiunile. Dér „Revista Orăştiei“ e numai organ provisoric al partidei lui Brote-Slavicĭ, căcĭ voesc sĕ înfiinţeze aicĭ în Braşov o fóiă mai mare politică „sub patronagiul bancherului Diamandi Manole şi a fabricantului de petroleu Ghiţă Popp“. Banii se dice, că i-ar da în cea mai mare parte nisce institute dela Bucurescĭ, ce stau sub înrîurinţa d-lui Sturdza etc. etc.

Mai cetim în acea corespondenţă, că „Tribuna“ ar fi pe ducă, căcĭ n'ar mai fi sprijinită, şi că Slavicĭ a scris o broşură, în care lovesce în Dr. Raţiu, despre care dice, că a devenit necredincios causei naţionale şi că n'ar fi, decât o unéltă în mâna partidei conservatóre din România etc.

In alt numĕr, de Joi, al lui „Bud. Hirl.“ acelaşĭ corespondent din Braşov vorbesce despre manifestul de mai sus şi scie sĕ înşire cu multă esactitate pe toţĭ acei membri ai comitetului, carĭ nu l'au subscris, dér cu intenţiune amestecă pe ceĭ ce au fost întemniţaţĭ cu ceĭ ce n'au fost întemniţaţĭ, deşi manifestul a fost dat numai de cei dintâi. Scrie, că céta lui Brote-Albini e convinsă, că acest manifest va provoca o nouă luptă, care se va sfêrşi cu căderea totală a lui Raţiu, şi că în curênd se va ridica stéua lui Lucaciu, care va conduce politica naţională română aşa, cum o poftesce d-l Sturdza etc. etc.

Primind astfel de informaţiunĭ, cum nu s'ar bucura foile unguresci, că între Românĭ nu mai e unire. Trist şi dureros însĕ este, că precum se vede, tot dela intriganţĭ şi meşterĭ de vrajbă românĭ le primesc în cea mai mare parte, căcĭ de unde ar sci altcum foile unguresci sĕ înşire atâtea amĕnunte despre cele ce se petrec şi le-ar intenţiona unii şi alţii.

Un raport.

Publicăm aci un estras din raportul, pe care agentura din Feldióra l'a adresat comitetului din Braşov al Asociaţiunei în causa primei bibliotecĭ ambulante, înfiinţate înainte de asta cu o lună. Étă-l:

Onorat Comitet!

Cu plăcere voiu a vĕ aduce la cunoscinţă, că biblioteca este aşa de tare căutată, încât nu numai că nu se află nicĭodată măcar o carte în dulap, ci nu sunt de ajuns cărţile, câte se cer în tóte dilele.

Poporul nostru astădĭ duce o viéţă cu totul altfel ca înainte, căcĭ în loc ca sĕ se adune sĕrile. Duminecile şi sĕrbătorile pe la cârciume, sĕ bea la vinars, sĕ se certe şi sĕ vorbéscă de rĕu pe unul şi pe altul, séu sĕ petrécă întru făcênd nimica, astădĭ cetesc cu mare plăcere din cărţĭ, cei bĕtrânĭ, carĭ nu sciu ceti, se duc pe la cei mai tinerĭ şi ascultă, ba îi rógă sĕ cetéscă mai tare, ca sĕ audă şi ei.

Astădĭ audĭ pe ómenii noştri mergênd pe drum, în pădure, orĭ în câmp povestind unul cu altul întêmplărĭ din trecut şi povestirĭ frumóse, despre carĭ înainte nicĭ idee nu aveau. De multe-orĭ am audit chiar pe şcolarĭ povestind doi câte doi despre cele ce au cetit în cartea, ce a adus'o tatăl lor din blibiotecă. In scurte cuvinte, acéstă bibliotecă pentru poporul nostru este o lumină, o redeşteptare, o binefacere îndecită.

Mai departe, On. Comitet, îmĭ ţin de strînsă datorinţă a vĕ aduce la cunoscinţă, că ierĭ, în 3 (15) Februarie pe la órele 11 a. m. mĕ provócă d-l paroch Iosif *Micu*, pe când eu mĕ aflam acasă, ca sĕ descui cancelaria şi sĕ arăt biblioteca. La moment îmĭ iau cheia şi mĕ duc la cancelaria eforiei, unde am aflat pe d-l protopretor însoţit de judele comunal, carĭ mĕ provocară, sĕ le arăt biblioteca ambulantă.

I-am întrodus în cancelariă şi li-am deschis dulapul bibliotecei, în care însĕ *nu se afla nicĭ o carte*. D-l protopretor m'a întrebat, că unde sunt cărţile, ér eu i-am rĕspuns, că sunt împărţite între popor. Mĕ întrébă, că este catalog despre acele cărţĭ? Eu i-am arătat catalogul, pe care m'a rugat sĕ 'i-l iau în copie din literă în literă împreună cu instrucţiunile, ce se află în el, şi apoi sĕ 'i-l duc în cancelariă. I-am dat şi statutele Asociaţiunei, atrăgêndu-i atenţiunea, că acelea sunt întărite de regim. Apoi cu cuvintele că: „*acesta este lucru frumos, că se rĕspândesce lumină în popor*“, d-l protopretor s'a depărtat.

Eu am luat apoi catalogul în copiă şi pe la 4 óre p. m. l'am dus în cancelaria d-lui protopretor, care mi-a mai cerut sĕ-i traduc unele cuvinte din instrucţiunile privitóre la administrarea bibliotecei, m'a întrebat ce însemnéză cuvintele: prosă, versurĭ, minciunĭ, legende şi altele, pe carĭ dênsul nu le înţelegea, ér după ce eu 'i-le-am tradus, dênsul a declarat, că *nu află nimica ce-ar fi contrar statului* şi dise, că în acest înţeles va face şi raportul către ministrul. D-l protopretor îşĭ esprimă tot-odată dorinţa, că acest sistem de bibliotecĭ ar fi de recomandat şi între Saşĭ şi alte naţionalităţĭ.

Feldióra, 4 (16) Febr. 1896.

Cu deosebită stimă

Ştefan Taus,

învĕţ. primar, ca bibliotecar.

MAI NOU.

Budapesta, 21 Februarie. In şedinţa de mâne a camerei ungare, deputatul Ludovic *Meszlényi* va interpela pe ministrul-preşedinte *Banffy*, că *ce sume a luat guvernul pentru diferitele distincţiunĭ nobilitare, şi spre ce scop le-a intrebuinţat pe acelea?*

Colonia, 21 Februarie. Diarul „Kölnische Zeitung“ primesce dela corespondentul sĕu din Petersburg scirea, că în cercurile politice de acolo se susţine în modul cel mai positiv, că principele *Ferdinand* al Bulgariei, când şi-a luat rĕmas bun dela generalul *Golenischeff*, i-a comunicat acestuia hotărîrea sa de a trece, asemenea fiului sĕu *Boris la religiunea ortodoxă*.

Bucurescĭ, 21 Februarie. Aci s'au lăţit faime despre *retragerea ministrului de rĕsboiŭ, general Budişteanu* şi se afirmă, că motivul retragerei ar fi nemulţămirile, ce s'ar fi ivit în armată faţă cu diferite dispoziţiunĭ ale ministrului, precum şi faţă cu proiectul sĕu de lege privitor la posiţia oficerilor. D-l general Budişteanu a fost primit alaltăerĭ în audienţă mai lungă de către M. S. *Regele*; după audienţă d-sa s'a dus la d-l *Sturdza*, cu care s'a întreţinut aprópe o óră.

SCIRILE DILEI.

— 10 (22) Februarie.

„Victimele“ pădurilor grăniţeresci năsĕudene. Inainte cu câţĭ-va anĭ bancele maghiare din Cluşiu au înfiinţat o societate pe acţii pentru esploatarea pădurilor comunelor grăniţăresci din comitatul Bistriţa-Năsĕud. N'au putut ajunge însĕ la limanul dorit de ele, ci au fost silite sĕ vêndă statului intreprinderea, cu o pierdere de un milion florenĭ. Statul la rêndul sĕu a vêndut afacerea cu pierderea a 700.000 fl. unui anumit Iosif Hirschler, care acum a dat faliment, dér aşa, că pe sine s'a asigurat şi de pe pielea lui nu se póte lua nicĭ un creiţar. Se vorbesce, că statul deja din nou a întrat în pertractărĭ cu o altă firmă din Budapesta, care sĕ ia asupraşĭ afacerea. Se vede, că în pădurile năsĕudene zace un blăstĕm pentru orĭ-ce intreprindĕtor „neromân“. De când statul s'a amestecat mai adênc în afacerile acelor pădurĭ, şi guvernul ungar a decorat pe faimosul Ioan Ciocan cu ordinul „Francisc Iosif“ ca recunoscinţă pentru meritele câştigate pe terenul „regulărei“ acelor pădurĭ, se vede, că nicĭ o intreprindere negustoréscă, care tinde la „esploatarea totală“ a pădurilor, nu reuşesce. Măcar de-ar da faliment încă vr'o câţĭ-va intreprindĕtorĭ perciunaţĭ, ca în fine şi guvernul sĕ se convingă, cât de scump şi amar se plătesce intenţiunea de-a ruina şi neferici un ţinut întreg, sub masca, că „ai voi sĕ-i regulezĭ pădurile!“

—o—

La bursa din Budapesta au început din nou a scădé fórte tare hârtiile de valóre şi mai ales hârtiile societăţilor pe acţii pentru fabricarea de papir. Se pare, că din nou ameninţă desastrele financiare din luna lui Decemvre.

—o—

Probarea siguritǎţii unei casse. După cum amintiserăm şi alaltă-erĭ, conducerea filialei din Braşov a băncei „Albina“ a încrediuţat înainte cu câte-va lunĭ firma *S. I. Arnheim*, mecanic de curte în Berlin, cu construirea unei casse panţerate şi sigură de spargerĭ. Cassa a sosit înainte cu câte-va dile în Braşov, şi conform condiţiunilor stipulate înainte, erĭ s'a făcut proba despre siguritatea ei în faţa unui notar public şi a representantului firmei Arnheim, de către doi ómenĭ esperţĭ, dintre carĭ unul a fost Gustav Moess, fabricant de casse din Sibiiu, — pentru ca sĕ se constate, că va resista, séu nu cassa unei probe de spargere? Intre condiţiunile de cumpĕrare, adecă, era espres prevĕdut, că cassa nicĭ de cum sĕ nu pótă fi spartă în timp de 48 óre. Proba s'a început erĭ la 9 óre a. m. fiind de faţă un public numĕros. Deja în timp de 2¼ de óre îi succese d-lui Moess a sfredeli în placa de sus a cassei o gaură de 48 mm. de afund şi 12 mm. în calibru, ér după amédĭ se sfredeli în timp de 1¼ óră în spatele cassei o gaură de 25 milimetri afundă şi 17 mm. în calibru. După ce se mai constată şi aceea, că cassa nu e panţerată, adecă nu e obdusă cu oţel, cum fusese stipulat, ci era obdusă cu fier, şi după-ce se calculà precis, că o astfel de cassă se póte sparge şi deschide sigur în 6—8 óre, representantul firmei Arnheim declară, că din greşélă s'a espedat o cassă falsă şi nu aceea comandată de filiala „Albina“ şi tot odată se obligă, că va duce pe spesele sale cassa de fier îndĕrăt la Berlin, şi va lifera „Albinei“ o altă cassă veritabilă panţerată, care va corĕspunde tuturor condiţiunilor stipulate.

—o—

La şedinţa festivă a studenţilor românĭ din loc, ce se va ţiné mâne la 5 óre p. m., sunt rugaţĭ a lua parte şi acei Românĭ, carĭ din eróre nu vor fi primit învitărĭ.

—o—

Nenorocire. Se scie, că de sub délul Sprenghiului din Braşovul-vechiu se sparge de mult timp piatră pentru aşternerea drumurilor comunale. Astfel s'au format sub dél găurĭ marĭ, aşa că de multe-orĭ s'a dĕrêmat piatra, omorînd pe lucrătorii, carĭ se aflau sub dél. Aşa s'a întêmplat o nenorocire şi în dilele acestea, când, ducêndu-se servitorul vĕduvei Elena Voicu cu carul, ca sĕ încarce piatră, carul a lunecat în adâncime, împreună cu 2 cai, carĭ se sdrobiră cu desĕvêrşire. Servitorul se mântui de pericul sărind repede pe un sac cu fên.

---

sciu, că odor de muiere ca tine nu aflu“.

Şi băgà omul muierea sub bute, ér pe fundul buţii puse o pétră mare lată ca fundul buţii şi pe pétră puse grăunţe, apoi chiămà găinile. Acele, vedĭ bine, se urcară pe bute şi ciocniră după grăunţe şi făcea cocoşul un tălălău, ca cocoşii. Ér pe muierea de sub bute gândiai, că tóte bólele vor apuca-o, aşa se înfricà, când audì holca ce o făcea cocoşul cu găinile. că ea credea, că acele-s pasĕrile cele de fier cu cioc de oţel. Făcea crucĭ, biata muiere, dicea la rugăciunĭ sĕ o ferécă Dumnedeu sĕ nu dee de ea pasĕrile acele. Numai cu ochii închişĭ sta, nu şi ar fi deschis ochii, sĕ-i fi dat tot bunul pămêntului.

Bărbatul merse cu desagii la şură şi p'acolo împrăştiă nucĭ, alune, mere, pere, covrigì şi cârnaţĭ, apoi venì şi-şĭ slobodì muierea din ariştea de sub bute.

— „Nu te-au mâncat?“ întrebà omul, făcêndu-se a fi tare îngrijat şi supĕrat.

— „Nu, Dumnedeu sĕ-ţĭ dee bine şi sănĕtate, nu m'au mâncat, dér de nu puneai pétra pe bute, nu mĕ mai aveai, că le audiam cum ciocăneau, de gândeai, că amu — amu o sĕ spargă pétra“.

— „D'apoi bine, c'ai scăpat, că amu le-a adus mama huciului, dér hai sĕ vedem prin grădină nu ni-au făcut ceva pagubă? Şi întrară în grădină pe la şură, adecă acolo cârnaţĭ, covrigĭ, nucĭ, alune, mere şi pere, aruncate prin érbă.

— „Aha!“ dise muierea, şi pe aci a ploat bunĕtăţĭ d'astea şi hăramurile de pasĕrĭ n'au dat de tóte, sĕ le culégă.

— „Dacădĭ dóră s'au şi săturat cum au cules de prin ogrădĭ şi de pe drum!“

Şi adunà muierea la covrigĭ şi la cârnaţĭ şi se îndopà de gândiai, că îndópă o gâscă.

Câte-va dile după aceea numai vĕdură, că se opresce o trăsură înaintea lor, ér în trăsură câţĭ-va domnĭ. — Era domnul solgăbirĕu, încă cu unul şi cu notareşul; primarul venia înapoia căruţii cu pălăria 'n mână. Domnii se coborîră jos din căruţă şi întrară în casă, unde erau ómenii noştri îngânduraţĭ, ca şi când cad pe casa omului domnĭ din senin.

— „Asta-ţĭ e muierea, omule?“ întrebà domnul solgăbirĕu.

— „Asta, domnule, sĕ fiă cu iertare“.

— „Asta-i, primarule?“

— „Asta, sĕ fiă cu iertare!“

— „Tu, muiere, ai sĕ spui drept tot ce te-oiŭ întreba, că de nu, vai şi amar de dilele tale!“

Muierea se înspăimântà şi prinse a plânge.

— „Audĭ, dise solgăbirĕul, nu mi-te boci, ci rĕspunde-mĭ ce te-oiŭ întreba: „Aflat'o bărbatul tĕu banĭ?“

— „Aflat, domnule, sĕ fiă cu iertare“.

— „Unde i-aţĭ pus?... Dér spune numai adevĕrul, că nime nu-ţĭ face nimic, nicĭ nu vi-i ia nime“...

— „I-am pus colo în grópa ceea sub pat“.

— „Bine! Primarule, sapă numai decât sĕ vedem!“

Şi cerù primarul o sapă dela om şi săpà cât fù pe sub pat, dér nu aflá decât bolovanĭ şi pămênt.

Şi se nĕcăjì domnul solgăbirĕu şi se rĕstì una la muiere:

— „Tu, muiere, nu ne face nebunĭ, spune drept aflat'aţĭ banĭ şi unde i-aţĭ pus?“

— „Nu minţesc, domnule, am aflat o căldare de banĭ şi am ascuns'o colo sub pat, unde a scormonit jupânul primar, póte că dóră dracul a tras'o în fundul pămêntului că noi acolo am fost pus'o“.

— „Când?“

— „D'apoi atuncĭ sci... când... adecă până a nu veni pasĕrile cele de fier cu cioc de oţel.

— „Când, tu muiere?“

Făina română. România a luat un avênt mare în cei din urmă anĭ. Pieţele din Constantinopol şi Asia mică sunt deja cucerite de făină română; ele însĕ nu ajung, căcĭ producţiunea devine din ce în ce mai mare. Avem acum prilegiu favorabil scrie „Cooperatorul român“, ca sĕ cucerim pieţele din Grecia şi Englitera. In streinătate şi mai ales în Englitera şi Belgia, făina română este preferită celor americane şi rusescĭ din causă, că mult e mai gelatinósă decât celelalte. Morile din Budapesta, carĭ consumă anual o mare cantitate de grâne române, numai cu făina română au isbutut sĕ-şĭ asigure pieţele mai sus citate şi sĕ realiseză câştigurĭ marĭ. Morile unguresci au redus însĕ producţiunea lor, din causa unei invoirĭ incheiate între guvernul ungar şi cel austriac în ce privesce grânele române, — şi Budapesta este pe cale de a perde debuşeurile sale din Englitera şi Belgia.

—o—

O catastrofă îngrozitóre s'a întâmplat dilele trecute în oraşul Iohannesburg din republica Transvaal în Sudul Africei, despre care oraş s'a vorbit mult mai săptĕmânile trecute, când se întâmplase atacul Boerilor cu bandele englese sub conducerea lui Iamesson. In partea de oraş, adecă, locuită mai tótă de ómeni săracĭ, s'a încărcat dinamită pe opt carĕ. Din nebăgare de sémă însĕ dinamita de pe un car esplodă şi făcù sĕ esplodeze şi cea de pe carĕle celelalte. Se făcù o detunătură înfricoşată şi dinamita nimici tóte edificiile dimprejur şi făcu în pămênt o gaură de 30 urme. După esplosiune alergară din tóte părţile ómenĭ pentru de-a vedé locul nenorocirei. Până acum s'au putut afla *40 de cadravre omenescĭ*, în cea mai mare parte însĕ rupte şi sfârticate, încât de abia se pot cunósce, *200 de ómenĭ* zac greu rănițĭ prin spitale şi mulţĭ dintre dênşii deja au şi murit.

—o—

Nenorocire cu petroleu. Deşi s'au întâmplat fórte multe nenorocirĭ până acum din causa pretroleului, totu-şĭ ómenii niciĭ acum nu umblă cu destulă băgare de sémă cu acéstă fluiditate periculósă. Un astfel de cas de nenorocire s'a întâmplat dilele acestea în Braşov. O servitóre voind sĕ facă foc, ca sĕ se aprindă mai iute lemnele a vĕrsat pe ele petroleu dintr'o sticlă. Petroleul din sticlă a esplodat şi a umplut pe nenorocita fată pe haine. Servitórea înspăimântată alergă cât-va timp prin odaie şi pe urmă sări afară în curte pe ferésträ. Aci focul fiind ajutat şi de vênt, hainele de pe neferícita fată au început a arde cu flacărĭ. Ómenii din apropiere au sărit în ajutorul fetei şi au stins focul, care însĕ i-a causat grele rane.

Congregaţiunea comitatului Făgăraş.

— Febr. 1896.

Aprópe ca întotdéuna, aşa şi acum, Românii din comitatul Făgăraşului au raportat în şedinţa din 18 l. c. a comitatului o „*învingere morală*“ cum numai ei sciu raporta, ilustrându-se prin două momente însemnate, şi anume: 1) Prin lipsa aprópe totală a membrilor; 2) Prin aceea, că puţinii, carĭ au luat parte, erau cu totulul tot neorientaţĭ asupra ţinutei, ce trebuia s'o ia la desbatere.

Astădĭ lupta românéscă, firesce numai în trăsurĭ generale, are lipsă de puterĭ de conducere, de orientare, — cu alte cuvinte o desorganisare formală.

Starea acésta, atât de desolată s'a observat la punctul 1 şi 2 din program. Venind cestiunea despre formarea unui banderiu, care sĕ represente comitatul la mileniu şi votarea unei sume, mi-se pare de 3600 fl. séu 4000 (nu se prea amintea suma), d-l Dr. *Iancu Meţianu* propune, „ca suma preliminată sĕ nu se voteze, şi la banderiu comitatul sĕ nu ia parte, arĕtând că Românii din acest comitat, atât din motive politice, cât şi naţionale, precum şi materiale nu pot primi propunerea comisiunei permanente.

In contra acestei propunerĭ s'a sculat viceşpanul, care confundându-se în teorii despre stat, dice: că Românii nu ca naţionalitate, ci ca factor politic în stat sunt datorĭ a lua parte, căcĭ alt-cum ar dovedi, că sunt necredincioşĭ faţă de domnitorul nostru apostolic.

Preotul săsesc *Fleischer* ţine sĕ facă unele enunciaţiunĭ tare caracteristice în numele Saşilor sĕi, şi privind peste umerĭ la ortacii sĕi Românĭ, carĭ nu ţin la „banderiul mileniului proiectat“, arată, că se simte fórte fericit, când póte iubila pentru acéstă serbare politică, şi mulţămesce lui Dumnedeu, că nu-i pécătos ca şi alţii, bunăóră cum suntem noi.

Acum e acum, — „*parturiunt montes et nascitur ridiculus mus*“. D-l advocat *Benedek*, ţinêndu-ne o şcólă escelentă despre patriotism politic, într'o vorbire lungă, pe care o putea şi scurta, (dér trebuia s'o lungéscă până se vor aduna membrii, căcĭ la început şi ei şi noi escelam prin absenţă, deosebirea a fost numai, că ei au venit, ér noi am rĕmas aceiaşĭ) cu o durere neînfrêntă se întórce către „*iubiţii lui fraţi Românĭ*“ şi-i provócă în numele „lealităţiĭ“, sĕ nu se despartă de celelalte popóra, isolându-se într'un mod aşa „nepolitic“.

La tóte aceste suspiţionărĭ şi invinuirĭ, Românii „politicĭ“, cei cu gura mare, au dovedit prin o *tăcere profundă*, că resping cu indignare atributele miserabile, ca nelealĭ etc., causa pentru care nu şi-au esprimat indignarea şi prin vorbe, a fost,.. a fost..., dér iértă-mĕ, D-le Redactor, că nici eu nu ştiu ce a fost...

Vice-şpanul în numele a 25 membri a cerut votare nominală, ca sĕ se scie şi sĕ se însemne cu numele acei domni, carĭ vor vota contra. Au votat pentru propunerea comisiunei permanente 68, pentru propunerea d-lui Dr. Meţian 22.

Curiositaţĭ! De când cu transformarea şcólelor grăniţăresci în şcóle comunale, s'a transformat şi politica românéscă. Era ceva minunat sĕ audĭ ecoul sonor al vre-o câte-va „*igen*“-urĭ dăscălescĭ dela şcólele grăniţăresci, cum reflexul lor încântător sĕ reproducea în mii de sunete vibrătóre peste capetele „încăpăţinaţilor de Valahĭ“.

Un ungur neaoş se sculă înainte de votare şi rugă pe fişpanul sĕ pună cestiunea la vot, deóre-ce „pe Românĭ nu-i poţĭ capacita“. Dér s'a dovedit în urmă, că n'a avut dreptul, căcĭ şi-a câştigat dela „Valahĭ“ vre-o patru voturĭ, între carĭ şi a unui proprietar independet din Şinca-Vechiă, care dispune de-o avere aprópe de 40 mii fl., firesce, câştigată pe holercă. Gurile rele dic, că acest vot l'a dat de dragul dreptului de cârciumărit, care la propunerea primăriei comunale i-s'a luat, pentru-că a ocrotit pe acolo un Jidov, — cel puţin, aşa vorbesc mai cu sémă cei bine orientaţĭ.

Mi-s'ar puté dice, că de ce eu n'am luat vorba în congregaţiă la cestiunea banderiului şi a banilor? Dér ajunsesem chiar când curgea desbaterea. Intrebând pe un domn de lângă mine, că ce anume se vorbesce, — era unul din puţinii conducĕtorĭ, care a tăcut şi el tare minunat, — nu m'a învrednicit cu un rĕspuns, pe semne mi-a dat sĕ înţeleg, că de el sĕ nu mĕ ating. I-am şi dat pace şi, în neorientarea mea, am votat cu *nu*, căcĭ sciam eu déră, că comisiunea permanentă nu va fi propus ajutorarea Românilor săracĭ, nicĭ înfiinţarea de şcóle românescĭ şi altele de acestea, ci écă aşa, câţi-va creiţarĭ, cu carĭ cei domnĭ cu pintenĭ mergĕnd la Budapesta vor chefui straşnic în socotéla acestui comitat românesc sĕrac, care nicĭ pe amploiaţii sĕi bolnavĭ n'are cu ce-i ajuta după cerinţă. O tempora, o mores! Pentru chefurĭ sunt banĭ, şi sĕ mânce lumea, ér décă nu dai când cel lipsit cere, plângĭ împreună cu el şi dicĭ: *n'am*.

S'a mai născut discuţia asupra *alegerilor recurate*. Venind casurĭ, unde fisolgăbirĕul din mai mulţĭ concurenţĭ a candidat numai unul la postul de primar, preotul *George S. Thomas* arĕtând, că acésta nu se unesce cu spiritul legei, propune nimicirea alegerilor. I-se rĕspunde, că legea dă putere *discreţionară* fisolgăbirĕului, căcĭ şi aşa legea a ajuns sĕ fiă scrisă numai pe hârtiă, ér poporul nu-şĭ mai póte folosi dreptul sĕu.

Cu acestea şedinţa s'a închis.

T. d. C.

Mulţămită.

Rodbav, Februarie 1896.

Aflându-mĕ pentru anul scolar 1895/6 ca învĕţător în comuna Rodbav (Nadpatak), îndată a trebuit sĕ constat, că Românii din acéstă comună sunt norociţĭ prin o persónă vrednică, eşită din sînul lor, şi anume cu actualul învĕţător la şcóla capit. din Braşov, d-l *Candid Muşlea*. Étă pe scurt unele fapte ale d-sale vrednice de imitat.

Curtea şcólei din loc fiind de tot deschisă a fost închisă cu pălan şi grătii fórte solid pe spesele numitului domn. La repararea bisericei, ce e în perspectivă a se face, este primul contribuent. Pentru învĕţător resp. şcóla din Rodbav, trimite gratuit „Gazeta Transilvaniei“.

Acestea fapte şi altele, ce nu le-am espus, dovedesc în de ajuns vrednicia acestui fiu al comunei Rodbav, care deşi depărtat, nu uită de comuna sa natală. Dumnedeu sĕ-i rĕsplătéscă şi sĕ-l ţină încă mulţĭ anĭ cu bine spre a fi pildă şi altora de iubire şi jertfire.

Dimitrie Romanu
învĕţător.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Icterie séu Găibenare.

„Nimica nu se pierde mai lesne
„de cât sănĕtatea, şi cu tóte astea
„ea este avuţia cea mai rĕu păs-
„trată“.

I

Icterul séu gălbenarea vine dela cuvêntul elen *icteros*, în limba germană se numesce: Gelbsucht.

Acéstă bólă se cunósce din îngălbenirea pielei preste tot corpul, care îngălbenire se întinde şi pe albéţa ochilor şi până pe unghiile degetelor. La unii însĕ este de o colóre galbenă închisă, bătênd în vânăt şi acésta se numesce *gălbenare négră*.

Indată ce se ivesce colórea galbenă, bolnavul simte în tot corpul o slăbiciune generală, urina séu udul îi este turbure şi de o colóre fórte galbenă, bătênd în roşu, mistuiala îi este albiciósă şi subţire. Gura este în tot-déuna amară, limba galbenă, încărcată şi cleiósă, n'are poftă de mâncare. Are durerĭ de cap fórte marĭ, însoţite de ameţélă, simte o mare greutate însoţită de o slăbiciune şi ostenélă generală. In totdéuna bolnavul este trist şi fórte nervos, încât nu se mulţămesce cu nimica, tot ce face, 'i se pare rĕu; este fórte nemulţămit, chiar faţă cu sine însu-şĭ.

Causele, carĭ produc gălbenarea, sunt fórte multe, dér noi aicĭ vom specifica numai pe cele mai de căpetenia.

In general, ea provine dintr'o bólă a ficatului, care se nasce din causa unei turburărĭ marĭ, cum ar fi: o întristare séu o bucuriă prea mare, o rĕcélă prea mare, când stomacul este mult timp constipat (încuiat), când cine va are prea mult

---

— „Scii, atuncĭ, când a plouat tot covrigĭ şi cârnaţĭ“.

Ce-i de faţă rîdeau cu hohot, omul sta smerit şi zimbia clătind din cap, muierea prinse a plânge ştergêndu-şĭ lacrĕmile cu cornul năfrămii, ér domnul solgăbirĕu grăi rĕstit:

— „Rĕspunde mai limpede, ca sĕ te pricep, când a aflat bărbatul tĕu banii?“

— „D'apoi... atuncĭ... sĕ fiă cu iertare, când înebunise domnul solgăbirĕu de s'a bătut cu fişpanul şi i-a scos un ochiŭ“.

Ómenii înlemniră, ea plângea, ér domnul solgăbirĕu atât se înfuriă de vorbele aceste, încât dând cu piciorul în pămênt sbieră rĕstit: Destul, tacĭ, acum vĕd, că eştĭ nebună, dér primarul cu notarul sunt şi mai nebunĭ, că mĕ nebunesc pe mine sĕ cred vorbele unei nebune!

Aşa a scăpat omul cu banii, dér nicĭ n'a mai spus el muierei, că unde-i ţine, ci lua din ei când îi trebuia şi ér îi astupa. Ómenii din sat nu mai credeau, orĭ ce spunea ea, ér când vorbiau despre banii ce i-a aflat bărbatu-s'o, toţĭ rîdeau şi întrebau: Óre care a fost mai nebun: ea, primarul, notarul, orĭ solgăbirĕul?

Reteag, 8 Ian. 1896.

Din popor, scrisă de
I. P. Reteganul.

Cine nu scie ce-i frica.

— poveste. —

A fost odată un om şi acela a avut doi ficiorĭ, cel mai mare era un băiat de trébă, cuminte şi se pricépă la orĭ şi ce, pe când celalalt era un băiat prostalău şi tate-sĕu nu putea face cu el nimic şi toţĭ ómenii, carĭ îl vedeau pe uliţe, dicea despre el: „cu nebunul ăsta sciu, că are tată-s'o de lucru!“ Când avea omul acesta ceva de isprăvit şi el nu putea, îĭ dicea numai feciorului celui mai mare şi acelea le împlinea tóte, dér se întâmpla de multe orĭ, că tatăl feciorului îl mână undeva nóptea, şi atuncĭ feciorul tot deauna dice cătră tată-sĕu: „O tată, mie mi-i frică!“ Séu, când séra spunea cineva poveştĭ la foc cu smei, cu hoţĭ cum omorau, feciorul adeseorĭ dicea: „vai, cum mi-i de frică!“

Odată stătea şi feciorul cel mai tînĕr de-o parte şi asculta la celea ce se vorbeau şi îi dise tatălui sĕu că el nu scie ce-i aceea: „mi-i frică“, carĭ vorbe de multe-orĭ le aude el dela mulţĭ, şi că el ar dori, sĕ-l înveţe cine-va, că ce e aceea: „*mi-e frică*“.

Intr'o di dise omul cătră feciorul-s'o cel mai tînĕr: „audĭ, mĕ, tu eştĭ mare şi tare şi trebue sĕ înveţĭ şi tu ceva, ca sĕ poţĭ trăi şi tu în lume, sĕ nu morĭ de fóme. Vedĭ tu, cum lucră şi se nĕcăjesce frate-t'o, ér ţie nicĭ că-ţĭ pasă“.

— „Ei, tată“, dise băiatul, „eu aşĭ voi bucuros sĕ învĕţ ceva; şi décă aşĭ puté aşĭ învĕţa cum sĕ-mĭ fiă frică, pentru-că eu nu pricep chiar de loc, ce-i aceea“.

Fratele cel mai bĕtrân rîse, când audì ce vorbesce frate-s'o şi gândea: o, Dómne, ce prostalău e frate meu, din el nu se va alege nimic în viéţa lui. Tatăl însĕ oftă şi dise băiatului celui mai mic: frica o vei învĕţa-o tu, nu te teme, dér cu acea nu-i puté tu sĕ trăescĭ.

Nu trecù mult şi étă, că vine la ei în poveştĭ clopotarul din sat şi tatăl sĕu se jeluì clopotarului şi-i povesti, că nu scie ce sĕ facă cu el, că nu voesce sĕ înveţe nimic şi e un om de nimic. Gândesce-ţĭ dise tatăl „la întrebarea mea, că óre cum îşĭ va câştiga el cu ce sĕ trăéscă, îmĭ rĕspunde, că voesce sĕ înveţe a-i fi frică“.

— „Décă nu se póte alt-fel“, dise clopotarul, „atuncĭ frica o póte el învĕţa la mine, adu-l numai, că ţi-l cioplesc eu“.

Tatăl era voios, şi gândea, că totuşĭ — băiatul se va mai îndrepta. Ast-fel clopotarul luă pe tînĕrul băiat în casa sa, şi el trebuia sĕ tragă clopotele.

După câte-va dile clopotarul scólă pe băiatul pela medul nopţii şi-l mână în turnul bisericei sĕ tragă clopotele. „Vei învĕţa tu acum, nu te teme, ce-i frica“, îşĭ gândì clopotarul şi apoi merse pe ascuns înaintea feciorului în turnul bisericei. Ajungênd feciorul la biserică, se suì în turn, dér când dă se prindă de funia clopotului étă că pe trepte vede pe cineva, alb

timp frigurĭ, fără a-le vindeca, apoi din causa unei vieţĭ sedentare, fără a pune corpul în mişcare, din slaba nutrire a corpului, locuirea în case întunecóse şi neaerisate, lipsa de apă bună şi curată, şi în fine o rea îngrijire higienică a corpului.

Gălbenarea este de mai multe felurĭ, precum: bilósă, care provine din causa diferitelor bóle ale ficatului; négră, spasmodică, etc.

Hipocrate, părintele medicinei, ḑice: „Omenii gălbenicioşĭ nu sunt spiritoşĭ, şi décă li se va umfla ficatul, este semn rĕu. (Aforismele lui Hipocrat 318).

Ca mijloc pentru vindecarea acestei bóle se recomandă douĕ metode: prin regulele igienice şi prin căutarea cu medicină.

Ce privesce metodul higienic, se recomandă a avé o hrană nutritóre, locuinţă sănĕtósă şi curată, exerciţii corporale (gimnastică), a face preâmblărĭ de o óră, douĕ şi chiar trei pe ḑi în aer curat (la câmp). Sĕ se facă fricţiunĭ séu spălăturĭ pe corp cu vin alb. Sĕ se facă în tóte diminețile spălăturĭ cu apă rece peste tot corpul în modul următor: sĕ se ia un lighean cu apă rece, un cearşaf (lepedeu) de pânḑă grósă de tort, se spală pe corp cu un burete cu apă, sĕ móie cearşaful în apă, se stórce bine şi se pune pe corp, se trécă cu cearşatul pe corp până se face pielea roşiă. Bolnavul va trebui sĕ ducă o viéţă fórte regulată.

Ca mâncare se recomandă mai mult carne friptă (muşchiŭ de vacă), ouĕ próspete cu zamă, sĕ bea lapte dulce fiert fórte mult, şi verdeţurĭ diferite. Vinul şi berea luate în timpul mesei sunt bune, căcĭ fac o mistuire mai bună. Rachiul (vinarsul), rumul şi alte spirtóse sunt fórte vătĕmătóre şi slăbesc corpul, asemenea şi acrimele sunt vătĕmătóre. Bolnavul sĕ facă apoi băi în rîurĭ dér de scurtă durată, păzind cu mare stricteţă regulele prescrise pentru facerea băilor; adecă sĕ le facă numai în timpul călduros (vara); sĕ nu stea în apă mai mult de 15—20 minute, şi în acest timp trebue sĕ facă órecarĭ mişcărĭ, precum a înota séu alte eserciţii, ce ar ajuta întreţinerea temperaturei corpului. Băile trebue făcute între 3—6 óre după amédĭ, şi nicĭ-odată după mâncare séu după beutură multă; trebue sĕ trécă un timp de cel puţin 3 séu 4 óre între masă şi bae, ca ast-fel mistuirea sĕ se facă regulat, în cas contrar causézǎ congestiunĭ la cap şi chiar mórte.

Asemenea trebue a se feri de arşiţa sórelui. Indată după eşirea din bae, trebue a se şterge bine, a se îmbrăca îndată şi a face preumblărĭ potrivite. In fine în orĭ-ce cas trebue ca regulele higienice sĕ fiă bine ţinute, căcĭ ele sunt un puternic sprijin în căutarea bólelor.

POVEŢE.

Contra tusei. Mijlocul cel mai bun, şi mai eftin contra tusei este succul próspĕt de lămâe mestecat cu miere; acest medicament se ia în fiă-care ḑi după trebuinţă.

*

Cum se pot delătura petele de pe degete, orĭ de pe mânĭ? Décă pe degete, orĭ pe mânĭ se află pete de póme, de cojĭ de nucĭ, orĭ de cojĭ de cartofĭ, acestea se pot delătura mai bine, şi mai iute, décă se frécă mânile cu suc de lămâe şi cu sare.

*

Cum se apără pomii érna în contra iepurilor? Ca iepurii sĕ nu pótă róde érna pomii, se ung pe trunchiŭ cu lut frămêntat în apă, în care a fost spălată carne, şi cu deosebire, în care au fost spălaţĭ pescĭ.

*

Cum se curăţă obiectele aurite? Obiectele aurite se curăţă astfel: se taie o cépă şi apoi cu acésta se frécă bine obiectele; după douĕ óre mai târḑiu se şterg cu o sponghie muiată în apă rece şi apoi aşa se lasă sĕ se usce.

*

Folosirea boraxului la spĕlatul rufelor în locul sodei. Pe un pumn de borax se socotesc 40 litre de apă fierbinte. Boraxul se bagă în apă şi apoi se lasă sĕ se topéscă. Boraxul nu strică rufelor, şi prin întrebuinţarea lui se cruţă soponul.

*

Cum se curăţă obiectele obduse cu lac. Pentru de a curăţi aceste obiecte nu este iertat a folosi sodă orĭ săpun, pentru-că acestea strică, tot asemenea strică şi apa prea caldă. Spre scopul acesta însĕ, sunt de-a sĕ folosi numai nescarĭ bucăţĭ de lână, carĭ se îmóie în apă căldicică şi după aceea se storc bine şi astfel se şterg cu ele obiectele obduse cu lac. Apoi se şterg cu un burete stors bine şi curat, şi în urmă se frécă cu o bucăţică de mătasă, orĭ cu o bucată de piele, prin care lacul se uscă. Petele din obiecte obduse cu lac se scot aşa, că se amestecă fărină cu oleu séu cu pulvere de cretă, carĭ se pun pe-o bucată de pănură şi cu acésta amestecătură se frécă locul unde e peata.

*

Cum se pregătesce esenţa de viorele? Se iau patru pumnĭ de foi de viorele próspĕt culese şi peste acestea sĕ varsă o litră de spirt de vin, care mai întâiŭ a fost fiert şi apoi lăsat ér sĕ se rĕcéscă. După 24 de óre acéstă amestecătură se strecóră şi apoi se păstréză într'o sticlă.

Regulĭ pentru viéţă.

Dormĭ în fiă-care nópte şése óre.

Scólăte, cât ce te trezescĭ.

Incepe a lucra îndată după sculare.

Mâncă încet şi nicĭ când peste poftă.

Bea numai, ca sĕ-ţĭ stâmperĭ setea.

Umblă pe ḑi cel puţin dóuĕ óre.

Vorbesce numai, când e de lipsă şi nicĭ odată mai mult, decât numai jumĕtate din aceea ce cugeţĭ.

Scrie numai atâta, cât póte representa numele tĕu.

Nu face nimic, ce póte se-ţĭ causeze neplăcere.

Preţuesce banii după împrejurărĭ. şi nu mai mult, orĭ mai puţin, decât cum este vrednicĭ; banul este un servitor bun, dér un domn rĕu.

Părerĭ diferite asupra căsĕtoriei.

O vĕduvă, care s'a căsĕtorit fórte iute după mórtea bărbatului ei cel din tâiu, a ḑis, că ea s'a căsĕtorit iarăşĭ, pentru-că la inima bărbatului al doilea, sĕ pótă plânge perderea celui din tâiu.

Alta ḑise, că ea de aceea s'a măritat a doua óră, pentru ca sĕ scape de peţitorĭ, ce în continu o nelinişteau.

Şi iarăşĭ alta ḑise: Nunta e fórte plăcută, şi copiiĭ îşĭ petrec tot-deauna cu plăcere la ea.

Un bărbat ḑise, că el de aceea s'a însurat, ca sĕ-şĭ ţină o bucătărésa bună.

Un altul: „De când sum însurat, cel puţin am nasturĭ la cămaşă“.

Ér altul, care a luat de soţiă pe servitórea sa ḑise: „Am voit numai sĕ-mĭ supĕr rudeniile“.

MULTE ŞI DE TOATE.

O regină interesantă.

Maria Amalia, regina Portugaliei, este una dintre cele mai interesante femei. Până mai anul trecut nu se scia despre ea alta, decât, că e o femeia frumósă şi plină de spirit, o mamă şi soţia gingaşă.

De-odată însĕ s'a descoperit, că ea studiézǎ sciinţa medicinală, are o clinică formală în palatul regal, de care se îngrozesc tóte damele de curte.

Acum de când profesorul Röntgen a făcut invenţiunea sa miraculósă cu raḑele, carĭ fotegrafiézǎ tot internul copului omenesc, la curtea regală din Lissabona nu mai încétă de-a fotografa schelete etc. şi regele e fórte vesel, că soţia sa are alt teren de activitate, şi nu se mai ocupă aşa mult cu secţarea cadavrelor.

*

Călĕtoria plantelor.

Cartofii au fost mai întâiu aduşĭ din America în Anglia, în a. 1586, de aci au fost importaţĭ la Italia, în a. 1590, apoi la 1616 în Francia, la 1623 în Irlanda, la 1710 în Germania nordică la 1717 în Saxonia, la 1726 în Svedia şi la a. 1737 au fost aduşĭ în Finlanda. Se ḑice, că patria *sécarei* este Egipetul. *Fasolea* a fost adusă dela marea Caspică. *Castrăveţii* şi *bostanii* au fost aduşĭ din Asia sudică. *Chielul* cresce sĕlbatec pe lângă marea Mediterană. *Usturoiul* cresce tot sĕlbatic prin Sicilia. *Sparanghelul* a fost adus din Siberia.

Patria *lintei* se ḑice a fi Palestina, ér 'a *urezului* şi a *păsatului* India-ostică. Pe aceste douĕ din urmă 'l-ea adus Alexandru cel mare în Europa.

Ridichea a crescut mai întâiu în China, *pĕtrângelul* în Egipet.

Vişinile au fost aduse de Lucul în anul 74 a. Chr. din Cherasus — de acolo se derivă numele de ceraşă — de lângă marea négră la Roma, de aicĭ au ajuns la anul 55 d. Chr. în Anglia. *Pruna* este adusă din Turkestan şi Siria, *mandulele* din Africa; *persecile*, *agudele* (în forma murelor) şi *nucile* au fost aduse din Persia; *gutuiele* din insula Creta, *pepenele* de pe insula Melos; *mèrul* şi *smochina* din Asia, asemenea şi *lămaiele* şi *pomeranţele*.

Castanele sĕlbatice sunt din Tesalia, *acaţul* e din America nordică asemenea şi *platanii*.

Micşunelele, *narcisul* şi *garófele* sunt de origine din sudul Europei. Din Asia a fost adus *hiacintul*, din Siria, *liliumul*, din India ostică, *iasminul*, din China, *asterica*, din Japonia, *hortensia*, din Asia nordică *rezeda*, din America centrală *aloe*, din America sudică *passiflora*, din Peru *heliotropul* şi *florea sórelui*. In anul 1559 a fost adus naturalistul Gessner din Constantinopol *tulipanul*.

*

Turcii şi hârtia.

Ambasadorul austriac Busbug între altele spune următórele din călĕtoria sa prin Turcia întreprinsă cam prin a. 1554.

Când întrasem într'un hotel, din întêmplare am vĕḑut o mulţime de hârtiă vîrîtă prin crepăturile păreţilor. Din curiositate am scos afară câte-va bucăţĭ de hârtiă ce se aflau acolo, şi credênd că trebue sĕ aibă ceva însĕmnătate, am întrebat pe călĕuzul meu, care era un Turc, că ce însémnă hârtia acésta pusă în crepăturile păreţilor. El îmĭ rĕspunse, că nu scie.

Devenìi tot mai curios pentru că am mai vĕḑut aşa ceva şi în alte locurĭ. Numai mai târḑiu putui afla, după ce am făcut cunoscinţă mai intimă cu câţĭ-va ómenĭ, că ei, Turcii, au cel mai mare respect faţă de cea mai mică bucată de hârtiă, fiind

---

ca un stâlp de piétră. „Cine e acolo?“ strigà tînĕrul. Clopotarul însĕ nu-i rĕspunse nimic, ci stătea ca înţepenit. „Vorbesce“ ḑise iarăşĭ feciorul, „că de nu, te arunc pe scărĭ la vale“. Dér clopotarul nicĭ acum nu rĕspunde nimic, ca sĕ gândéscă feciorul că e vre-o nălucă. Feciorul îi mai strigà a doua-óră şi a treia-óră dér după-ce vĕḑù, că nu rĕspunde nimic, se apropià de năluca cea albă, ce stătea lângă părete, o aruncà pe trepte în jos, de se duse tot de-a dura, până ce se opri în un colţ.

După asta feciorul a tras clopotele şi a mers apoi acasă şi se culcà fără a mai ḑice către cineva ceva. Soţia clopotarului tot aştepta după bărbatu-s'o, dér el nu mai venea. Pe urmă o cuprinsă frica, şi deşteptând pe fecior, îl întrebà: „nu scii tu, unde a rĕmas bărbatu-meu, pentru că el s'a dus înaintea ta în turn“. „Nu“, rĕspunse feciorul, „dér în turn eu am vĕḑut pe cineva, pe care însĕ l'am aruncat pe scărĭ în jos, căcĭ n'a voit nicĭ sĕ vorbéscă cu mine, nicĭ sĕ se depărteze“.

Femeia, spăriată, se îmbrăcà şi se duse repede sĕ-şĭ vadă de bărbat, pe care-l află zăcênd într'un ungheţ cu piciorul rupt. Ea-l aduse acasă şi apoi fugì la părinţii feciorului plângênd şi văietându-se. „Feciorul d-tale“, ḑise femeia, „mi-a făcut una şi bună: mi-a aruncat bărbatul din turn pe trepţĭ în jos şi 'i-s'a rupt un picior. Sĕ scoţĭ pe mişelul din casa nóstră!“

Tatăl s'a spăriat şi merse şi el la clopotar sĕ-l vadă. Feciorul i-a spus cum s'a întêmplat. „O!“ îi ḑise tatăl, „cu tine n'am decât numai nĕcaz şi supĕrare; perĭ dinaintea mea, că nu mai vréu sĕ te vĕd“. — „Bine, tată, lasă numai până diminéţă, atuncĭ mĕ duc eu unde voiŭ puté sĕ învĕţ sĕ-mĭ fiă frică“.

— „Invaţă ce-i vré,“ ḑise tatăl, „mie mi-e tot atâta. Étă îţĭ dau 50 de talerĭ şi du-te în lumea largă, unde-i voi, dér sĕ nu spui nimĕrui, că de unde eştĭ şi cine-i tată-t'o; eu nu mai vréu sĕ te cunosc!“

— „Bine, tată, aşa voiŭ face, mĕ duc în lumea largă“.

După ce se făcù ḑiuă, îşĭ puse tînĕrul cei 50 de talerĭ în busunar şi plecà la drum. Merse el merse şi cu care cum se întêlnia în drum, îl întreba: „cum aşĭ puté eu învĕţa sĕ-mĭ fiă frică?“ Odată se întêlnesce cu'n om şi auḑind pe fecior ce vorbesce îi ḑice: „mĕ, voinice, haida cu mine, că te-oiŭ învĕţa eu sĕ-ţĭ fiă frică!“

Aşa merseră ei la olaltă, când de odată ḑise omul către fecior: veḑĭ tu colo în pomul ală? — acolo sunt şepte ómenĭ, carĭ au de nănaşĭ funia în gât, du-te şi te culcă sub pom până diminéţă şi apoi îi învĕţa sĕ-ţĭ fiă frică de bună semă.

— „Bine!“ ḑise tînĕrul şi numai decât se şi duse sub pom şi aşteptà acolo până se făcù nópte. Fiindcă era frig, îşĭ făcù un foc bun, dér colea pe la medul nopţii venì un vênt rece, care făcea sĕ-i clănţăne dinţii în gură pe lângă tot focul; morţii, carĭ steteau spênduraţĭ de-asupra lui, cum bătea vêntul se mişcau şi ei încóce şi 'ncolo şi se băteau de-o laltă, dér feciorul se aşedà în urmă odihnit lângă foc şi trase un puiŭ de somn până se făcù ḑiuă. Atuncĭ étă, că sosesce omul, cu care s'a prins, că-l va învĕţa ce-i frica şi îl întrebă: „acum sci tu ce-i frica? ér feciorul îi rĕspunde: „uite la ăia de acolo, nicĭ n'au voit sĕ-şĭ deschidă gura. Décă ei nu sciu ce-i frica, apoi eu sĕ sciu?“ — Vĕḑù omul, că n'are cu cine sta de vorbă merse mai departe.

De aicĭ se duse feciorul mai departe pe drum ḑicênd către toţĭ pe câţĭ îi întêlnia: „o de m'ar învĕţa cine-va sĕ-mĭ fiă frică“; înapoia lui venea un cărăuş, care aude pe fecior şi îl întrebà: „cine eştĭ tu?“ — „Nu sciu“, rĕspunse feciorul. Cărăuşul îl întrébă éră: „De unde eştĭ?“ — „Nu sciu“. — „Cine e tatăl tĕu?“ „Aceea nu mi-i iertat s'o spun?“ — „Ei, haid' cu mine şi îi vedé, că io te învĕţ sĕ-ţĭ fiă frică“. Aşa merseră amêndoi până séra, când au ajuns la o cârciumă, şi acolo au voit sĕ rĕmână peste nópte. Când intrară în casa cârciumarului, tînĕrul ficior érăşĭ ḑise tare: „O de m'ar învĕţa cineva, sĕ-mĭ fiă frică“. Cârciumarul auḑindu-l rîse şi îi ḑise: „Décă tu ai voiă sĕ inveţĭ, atuncĭ aci chiar poţĭ sĕ înveţĭ“.

— „Tacĭ şi nu mai vorbi voinice“, ḑise nevasta cârciumarului, „au fost aicĭ alţĭ voinicĭ, nu ca tine carĭ toţĭ s'au prăpădit, dér apoi tu?“ Feciorul ḑise: „Sĕ fiă cât de greu totuşĭ doresc sĕ învĕţ odată“.

ci de credința, că pe fiă-care bucată de hârtiă este scris numele lui Dumnedeu. Pentru aceea nu lasă pe jos Turcii nicĭ un petec de hârtiă ca sĕ fiă călcat în picióre, ci îl ridică și îl vêresc prin crepăturile păreților.

Turcii mai cred, că pe lumea cealaltă când Mohamed îi pedepsesce pentru pĕcatele lor, ei trebue sĕ âmble desculțĭ pe un grătar înroșit și le este iertat ca sĕ-șĭ pună pe grătar hârtia, care a adunat'o în viața lor, ca sĕ nu sĕ ardă la picióre, umblând peste fierul ferbinte.

*

Este neîncunjurat de lipsă ca sĕ fiă caii potcoviți?

Mulțĭ dintre oficerii americanĭ susțineau, că caii sunt în stare a pergurge și nepotcovițĭ celea mai lungĭ depărtărĭ. Diarul „Jornal of the United States Cavalry Association" a publicat mai multe epistole de ale oficerilor dela Cavaleriă și dela Artileriă, carĭ afirmau părerea acésta.

Astfel dise căpitanul A. G. Forze, că calul lui a percurs o distanță de 900 chilometri nepotcovit, fără sĕ fi suferit ceva din causa acésta. El spuse, că cu tóte că terenul văros este desavantagios pentru caii nepotcovițĭ, totușĭ nu s'a întêmplat ca sĕ-i schiópe vr'un cal. O bateriă din regimentul 4 de artileriă a percus o cale de 500 chilom. cu caii nepotcovițĭ; și afară de aceea a mai mânevrat încă 19 dile tot întruna. La reintórce piciórele cailor erau tot în aceeașĭ stare ca și la plecare, și nau schiopat caii de loc. Calea percursă de cai consta din drum de țéră, locurĭ stâncóse, văróse, moraștinóse; și cu tóte, că ploua și era tină, totușĭ caii nu lunecau, și nicĭ nu le era moi copitele de drumul cel umed; ba chiar din contră le-au crescut copitele, încât au trebuit se le taie, în loc sĕ fiă róse.

Pentru-ce nu potcoveau caii ómenii din vechime? Mai că se póte dice, că potcóvele pe atuncĭ nicĭ nu erau conoscute, dér Grecii și Românii nicĭ n'aveau lipsă de așĭ potcovi caii, pentru-că ei sciau cum se facă ca copitele cailor sĕ fiă tarĭ. Ca un mijloc estraordinar, spre a ajunge la acésta e demn de amintit obiceiul despre care Xenophon, ne spune urmĕtórele: Caii se lăsau sĕ stea pe un teren, pe care se aflau pietrii marĭ și acolo sĕ bată din picióre. Xenephon mai dice espres, că pietrile acelea erau prinse la olaltă cu scóbe de fier, ca se nu se desparte dela olaltă când băteau caii cu piciórele.

*

Vice-regele și criminalii.

Ducele de Ossoni, vice-regele al Neapolei, merse într'o di de Pascĭ pe corăbiile osândiților la galere, ca sĕ grațieze pe unul, după cum îi era dreptul.

Toțĭ criminalii căutau sĕ se scuse și diceau că-s pe nedrept condamnațĭ.

Numai unul singur mărtursi, că nu-i pĕcat sĕ stea la galeră, că merita încă și mai mare pedépsă pentru tot ce făcuse.

Ducele dise atuncĭ: „Deslegațĭ p'acesta și-l gonițĭ, ca sĕ nu strice pe ceilalțĭ ómenĭ cinstițĭ"

*

Femeile din Corea.

Curiósă sórte au femeiile din Corea. Astfel lor li-e interdis de a-șĭ părăsi diua casa lor și sĕ âmble pe strade. In orașul Soeul cel mai mare de pe insula Corea iérna pe la 7, ér vara pe la 9 óre se dă signalul, că pot eși afară din casă, când apoi se âmplu stradele de femei, ér bărbații merg de pe strade acasă.

Literatură.

Pădurăritul sĕu Principiile fundamentale ale sciinței silvanale în limba română de *Carol Porcolab*. Se póte procura la autor în Nĕmet-Bogsán. Prețul: 2 fl. 70 cr. — Netrimițĕndu-ni-se la Redacțiă un esemplar din acest op, nu ne putem pronunța asupra lui.

*

In tipografia „A. Mureșianu" din Brașov a apărut: **România agricolă**, studiu economic de *Dr. George Maior*, profeso- de agricultură și fost estimator espert la Banca agricolă din Bucurescĭ. Prețul unui esemplar elegant tipărit 2 lei. — Valórea acestui important studiu este cunoscută cetitorilor noștri din „Gazeta Transilvaniei". Purem dice, că e un studiu economic scris cu adevĕrată pĕtrundere asupra României din tóte punctele de vedere. In cercurile de aicĭ acest studiu este fórte aprețiat, ba a produs chiar un fel de sensațiă. Cu atât mai aprețiat însĕ trebue sĕ fiă el dincolo de Carpațĭ, unde ar fi fórte de dorit, ca toțĭ patrioții adevĕrațĭ, mai ales însĕ bărbații dirigențĭ sĕ se ocupe în modul cel mai serios cu cestiunile tractate în scrierea d-lui Dr. Maior, carĭ sunt de-o importanță cardinală pentru viitorul și prosperarea țĕrii.

*

A apărut în Tipografia A. Mureșianu din Brașov: **Gramatica Limbei românescĭ** (*Fonetică și Ortografiă. Etimologie. Sintacsă. Stil.*) întocmită în două cursurĭ concentrice pentru școlele poporale de **Ión Dariu**; *Cursul II* pentru *anul al 5-lea și al 6-lea de școlă*, pentru școla de repetițiune, de adulțĭ, școle civile etc. *Editura autorului*. Recomandăm acéstă carte atențiunei deosebite a d-lor învĕțătorĭ. Se póte procura dela autor cu prețul de 30 cr.

Călendarul septemanei.

FEBRUAR are 29 dile. FAUR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	11 Sf. Ier. Vlasiu	23 Serenus
Lunĭ	12 Sf. P. Mel. arch.	24 Romana
Marțĭ	13 Cuv. P. Mart.	25 Mathias ap.
Mer.	14 Cuv. P. Axent.	26 Victor
Joi	15 Sf. ap. Onisim.	27 Claudius
Vin.	16 Sf. Mrt. Pamfiliu	28 Ep. Leander
Sam.	17 Sf. M. T. Tiron	29 Romanus.

Cârciumarul îi povesti, că nu departe de acolo se află o cetate fermecată și acoló de bună sémă va puté sĕ învețe ai fi frică, décă numai trei nopțĭ ar durmi acolo.

Morarul îi povesti feciorului, că împĕratul a făgăduit aceluia, care va durmi în cetate pe fata lui de soțiă și după mórtea lui va rĕmâne el împĕrat și este și o comóră mare de banĭ păzită de smei și atuncĭ va scăpa comora de smei, când ar puté sĕ dormă cineva acolo.

In cealaltă diminéță merse tinĕrul la împĕrat și-i dise: „Inălțate Impĕrate! Eu așĭ voi sĕ dorm în cetatea farmecată trei nopțĭ". Impĕratul se uită la el și-i dise: „Bine, fĕtul meu, du-te și de-i isbuti, a ta va fi fata și împĕrăția mea".

Feciorul dormi în cetate o nópte, dormi a doua, dormi a treia, în nóptea întâi avea a se lupta cu smei, în a doua cu bălaurĭ, ér în a treia cu strigoi, dér înzadar, căcĭ feciorul tot nu mai învețase ce-i frica. După a treia nópte, când împĕratul se duse la el în cetate, ca sĕ vadă de mai trăesce, îl găsi voinic și sănĕtos, fiind acum singur stăpân în cetate și cu buțile de banĭ lângă el.

Acum împĕratul a luat buțile cu aur și pe fecior l'a dus la el acasă și i-a dat de nevastă pe fata lui și a făcut un ospĕț mare, pe-un fund de fidileș, au belit la scaune și mâncau cu fusele, zama o cărau cu ciurele. Au trimes cărțĭ în tóte părțĭ, rĕvașe în tóte orașe și țidule în tóte bușdule, ca sĕ vină mic și mare pan' mai este de mâncare.

Crăișorul al tiner trăia fare bine cu nevasta-sa, dér acum nu mai dicea, că ar dori sĕ scie ce e frica. Tinĕra crăésă a făcut ce a făcut, că l'a îmblândit, cum nicĭ smeii, nicĭ bălaurii, nicĭ strigoii nu l'au putut îmblândi. Acum numai dorea sĕ scie ce e frica, căcĭ o scie el.

W.

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 21 Februarie st. n. 1896

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	80
"	Grâu mijlociu . .	5	60
"	Grâu mai slab . .	5	20
"	Grâu mestecat . .	3	50
"	Sĕcară frumósă .	3	60
"	Sĕcară mijlociă .	3	20
"	Orz frumos .	3	40
"	Orz mijlociu .	3	10
"	Ovĕs frumos .	2	25
"	Ovĕs mijlociu .	—	—
"	Cucuruz	3	30
"	Mălaiu	5	—
"	Mazĕre	6	—
"	Linte	7	—
"	Fasole	6	50
"	Sĕmênță de in . .	9	—
"	Sĕmênță de cânepă	5	—
"	Cartofĭ	—	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	41
	Carnea de porc . .	—	48
	Carnea de berbece	—	—
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 19 Februarie n. 1896

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.15
Grâu de Pesta	80	7.—	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.25
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Semințe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.40	6.45
Orz	nutreț	60—62	4.90	5 10
Orz	de vinars	62.64	5 40	6 20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovĕs		39.41	5.95	6.35
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	35.—	44 —
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
"	roșia	39.—	32.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.50	55.-
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	48.50	49.
"	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în bufĭ	13.50	14.75
"	din Serbia în sacĭ	12.—	12.50
Lictar	slavon nou	16 50	17.50
"	bănățenesc	15.50	16.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdinţe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Februarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de corone ung. 4% . . .	99.05
Impr. căil. fer. ung. in aur $4^1/_2$% .	124.40
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	102.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.20
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	154.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	142.25
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	121.85
Losurĭ din 860	147.75
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1000.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	427.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	382.50
Napoleondorĭ.	9.57
Mărcĭ imperiale germane . . .	$59.02^1/_2$
Londoa vista	120.75
Paris vista	47.85
Rente de corone austr. 4%. . .	101.40
Note italiene.	43.55

Bursa de Bucuresci

din 18 Februarie n. 1896.

Valorĭ	Dobânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101 —
Renta amortisabilă . . .	5%	" "	$99.^3/_4$
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.—Iul.	$98.^1/_2$
" " din 1893	5%	" "	$98.^1/_2$
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	$95\ ^1/_2$
" " (Impr. de 32. $^1/_2$ mil.	4%	Ian.-Iulie	$86\ ^5/_8$
" " (Impr. de 50 mil	4%	" "	$86.^3/_4$
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	87.—
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	$86.^3/_4$
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	$86\ ^3/_4$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	$101\ ^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	287. –
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	96.—
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	$96\ ^1/_2$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	$92.^1/_4$
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	$100\ ^1/_2$
" " " "	5%	" "	$88\ ^1/_4$
" " " Iașĭ . .	5%	" "	81.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—. –
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1600.
Banca agricolă	500	150 v.	194 -
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	411.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	425.
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	325 -
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	202. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	102. -
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—. -
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	30	" "	—. -
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 "	1000	" "	—. -
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—.—
20 francĭ aur			20 05

SCOMPTURĬ:

Banca nat. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	$4^1/_2$%
Casa de Depunerĭ	$5^1/_2$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	$3^1/_2$%

Cursul losurilor private

din 19 Februarie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.20	7.50
Credit	195.—	200.—
Clary 40 fl. m. c. . .	56.50	57.50
Navig. pe Dunăre . .	136.—	140.—
Insbruck	27.—	28 —
Krakau	26.50	27.25
Laibach	22.—	24.—
Buda	61.75	62.75
Palffy	58.—	59 —
Crucea roșie austr. .	18.50	19.
dto ung. . .	11.—	11.80
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	23 75	24.75
Salm	67.75	68.50
Salzburg	27.—	28. -
St. Genois . . .	72 50	73.—
Stanislau	—.—	—.—
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	74.—
Waldstein . . .	54.—	—.—
Sêrbescĭ 3% . .	34 75	35.25
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	125 25	126.25

Tergul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 17 Febr. de 27382 capete, la 18 Febr. au intrat —.— capete și au eșit 598, rĕmânĕnd la 19 Febr. un numĕr de 27,382 capete.

Se notéza marfa: ungurésca veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușóră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la — — cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la — — cr. Transito, mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Februarie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.55
Argint român.	Cump.	9.48	Vênd.	9.53
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.58
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.67
Scris. fonc. Albina 5%		$157.^1/_2$	Vênd.	101.75
Ruble rusescĭ	Cump.	58.70	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.90	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Publicațiă de licitațiune.

Muntele **Sântiliă** din județul Prahova, plaiul Teleajĕn în România, proprietate a Bisericei St. Nicolae din Brașov, Scheiu, **se dă în arendă pe trei anĭ,** începênd cu anul 1896.

Licitațiunea cu oferte și verbală o va ținé Epitropia parochială a numitei biserici, **Duminecă în 18 Februarie st. v. 1896** órele 10 a. m. la Biserica St.-lui Nicolae în Brașov, Prund.

Sterie Stinghe,
epitrop.

906,1—3

Concurs!

Pentru ocuparea postului de cantor la Biserica Sf. Nicolae din Brașov Scheiu sĕ publică concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa acest post au de a înainta petițiunile lor la președintele Comitetului parochial în terminul prefipt, insoțite de următórele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat de calificațiune conform §. 23 Nro. 12 din Statutul organic.
4. Atestat medical, că e sănĕtos.
5. Alte recomandațiuni și atestate despre calificațiunea și serviciile prestate în alte părțĭ.
6. In fine concurenții sunt datorĭ înainte de espirarea terminului de concurs a sĕ presenta și a cânta în strană într'o duminecă séu sĕrbătóre.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt urmĕtórele:

a). Pentru anul prim de probă salar de fl. 540 banĭ gata și venitele stolare.

b). Cuartir natural.

c). După espirarea anului de probă cu definitivisarea sĕ urcă salarul la 600 fl. în banĭ gata, venitele stolare și cuartir natural.

Cantorul ales va fi dator a da revers, că sĕ va supune întru tóte regulelor și instrucțiunilor în vigóre la Biserica susnumită, precum și dispositiunilor presente și viitóre, ce le vor lua organele și autoritățile bisericescĭ superióre.

Din ședința Comitetului parochial al Bisericei gr. or. române Sf. Nicolea Brașov — Scheiu, ținută la 28 Ianuarie 1896 s. v.

„VICTORIA“, institut de credit și economii, în ARAD.

CONVOCARE

Domnii acționarĭ prin acésta sĕ învită conform §. 17 din statutele institutului la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care sĕ va ținea în **Arad, 1 Martie 1896** st. n. **la 10 óre** înainte de amédĭ în localitatea institutului (calea Archiducelui Iosif Nr. 2.)

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunei, bilanțul anului 1895 și raportul comitetului do supraveghiere.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
3. Alegerea de doi membrii în direcțiune în sensul §. 33 din statute.

Domnii acționarĭ, carĭ doresc a participa la adunarea generală în persónă séu prin plenipotențiațĭ în sensul §. 22 al statutelor, **sunt rugațĭ a-șĭ depune acțiile eventual dovedile de plenipotență la cassa institutului cel puțin cu 24 óre înainte de adunarea generală.**

Arad, 8 Februar 1896 st. n.

Direcțiunea institutului.

Bilanț pro 1895

ACTIV.	fl.	cr.	PASIV.	fl.	cr.
Cassa în numĕrar	25675	49	Capital social: 3000 acții à 100 fl.	300000	—
Bon în Giro-Conto	374	70	Fondul de reservă al acționarilor	84003	36
Cambii în portofoliu	852486	53	Fondul de pens. al funcționarilor	5450	23
Imprumuturĭ hipotecarie	318931	—	Depunerĭ spre fructificare	856234	71
Avansurĭ pe efecte	7039	—	Diverse conturĭ creditóre	3510	57
Casa institutului Str. Archiducele Iosif Nr. 2 și alte realitățĭ	61311	87	Dividendă neridicată	476	—
Efectele proprii	4745	21	Contribuțiă după interesele depunerilor sem II	1913	10
Diverse conturĭ debitóre	27171	79	Interese transitóre anticipate pe 1895	14244	27
Interese transitóre restante	8686	40	Profit transpus din 1894 . . . 3405.79		
Mobiliar . . . 2932.94 după amortisare de 10% . . . 293.29	2639	65	Profit net . . . 39823.61	43229	40
	1309061	64		1309061	64

Contul profitului și perderilor

EȘITE.	fl.	cr.
Interese: pentru depunerĭ spre fructificare	38532	12
Spese: Imprimate, registre, requisite de cancelăriă, lemne, lumină, diverse	3703	57
Contribuție directă și 10% dare la interesele depun. Chiria	7314	33
Salarie	8706	66
Porto	1844	49
Amortisare din mobiliar . . . 293.29, la cambii . . . 1098.72	1392	01
Venitul transpus din 1894 . . . 3405.79, Venitul net . . . 39823.61	43229	40
	104722	58

INTRATE.	fl.	cr.
Interese: dela cambii . . . 70328.90; „ împrumuturĭ hipotecare . . . 26944.26; „ avansurĭ pe efecte . . . 739.86	98013	02
Venitul efectelor proprii	203	40
Chiria	3100	37
Venitul transpus din 1894	3405	79
	104722	58

Arad, 31 Decemvre 1895.

Oncu, m. p, direct. esec. **S. Raicu,** m. p. secretar.

Direcțiunea:

Dr. Vuia, m. p. președinte. **Georgiu Lazaru,** m. p. **Ciorogariu,** m. p. **Karátsonyi,** m. p. **V. Mangra,** m. p. **I. Papp,** m. p. **Dr. Ciaclan,** m. p.

Subsemnatul comitet am esaminat contul present și l'am aflat esact.

Arad, 8 Februar 1896.

Comitetul de supraveghiere:

Petru Truția, m. p. președinte **Georgiu Feier,** m. p. **Georgiu Popoviciu,** m. p. **Vasiliu Papp,** m. p. **Petru Grozda,** m. p.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai societăţii de împrumut şi păstrare „AURORA“ sunt învitaţî a participa la adunarea generală a XXII, care va avea loc Duminecă în 15 Martie 1896 la 10 óre a. m. în sala şcólei fundaţionale populare superióre din Năsĕud.

Ordinea ḑilei:

1. Raportul direcţiunei şi a comisiunei censuratóre.
2. Statorirea bilanţului pro anul 1896, distribuirea profitului şi darea absolutorului pentru anul de gestiune espirat.
3. Alegerea alor doi membri în consiliul administrativ.
4. Alegerea comisiunei censuratóre.
5. Propunerile consiliului administrativ, şi eventual alte propunerĭ însinuate în sensul statutului.

Năsĕud, 15 Februarie 1896. **Direcţiunea.**

Anunciurĭ

(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Admi: istr. „Gazeta Trans.“

Condiţie.

Un tînĕr cu moralitate bună, care cunósce în vorbit şi în scris limba română, maghiară şi germană, cu cunoscinţe de Librărie, se primesce ca ajutor de Librărie.

Reflectanţiĭ sĕ binevoéscă a-şĭ înainta ofertele scrise în limba română la subsemnatul

Nicolae I. Ciurcu,
Librar în Braşov.

884,6—6.

Depou de diferite lampe.

Mare depou de vetre (Sparherd).

Preliminarul cheltuielilor gratis.

SIRIUS

aparat pentru iluminat cu gaz aerian: clădirĭ publice, fabricĭ şi case marĭ private.

Efectul luminei **brillant** cu fitil Auer **economie** cu $^2/_3$ mai puţin decât **iluminatul** depână acuma.

Aparatul sĕ póte vedea în fiă-care ḑi în órele de seră funcţionând.

Asemenea şi o vatră nouă inventiunea mea patentată, care încălzeste cdaia de baiă, fără a mai fi necesitate de sobă şi căldare pentru apă. Se póte aplica şi la vetre vechi.

Se pót vedea şi lua informaţii la

Alfred Widmann,
fabricant de ferării,
Braşov, Strada Castelului Nr. 51.

893,4—6

Preţurĭ moderate.

15 bucăţi 5 fl. 75 cr.

15 bucăţi 5 fl. 75 cr.

15 bucăţi 5 fl. 75 cr.

Adevĕr!

Neintrecută şi în lumea întrégă mare sensaţie au făcut

Collecţia-Austria,

care constă din 15 bucăţĭ bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru 5 fl. 75 cr. un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 óre), mechanism de precisiune şi placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt lucrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat şi nu-şĭ perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, **dau în scris o garanţie de 3 anĭ.**

1 lanţ fin de aur imitat,	1 ac fin pentru cravate,
2 nasturĭ de mangete imitat de aur,	1 etui pentru ciasornicul de aur fason.
1 bróşe frumóse pentru dame,	1 oglindă de busunar, în ramă,
3 nasturĭ de camaşe imitaţie de aur,	1 ac de bluse aur fason
1 nastur patent pentru guler,	2 inele imitat de aur cu brilante simile şi rubine.

Tóte aceste **15** obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciaşornicul de aur fason costă numai **5 fl. 75 cr.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconvenientă se restitue banii.

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlergasse Nr. 12.

866,3—6

Loteria de classă ungară.

35007 câştigurĭ în sumă totală de 7932000 coróne.

Câştigul cel mai mare în cas favorabil **UN MILION coróne.**

Clasa II.

Tragerea dela 11—14 Martie 1896.

Câştigurĭ		Coróne		Coróne
1	à	100000	=	100000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	40000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	120	=	1080000
10,000 câştigurĭ.		Total	=	1.648,000

Preţurile losurilor:

pentru clasa II.

	1/1	1/2	1/10	1/20
fl.	40.—	20.—	4.—	2.—

Preţurile losurilor complete

valabile pentru clasa II. şi III.:

	1/1	1/2	1/10	1/20
fl.	60.—	30.—	6.—	3.—

La comande de losurĭ clasa II, pe lângă preţurile de sus, a se trimite şi 25 cr. pentru porto şi lista tragerilor. La losurĭ complete 40 cr. porto şi 2 liste de tragere.

Clasa III.

Tragerea dela 12—28 Mai 1896.

	Câştigurĭ		Coróne		Coróne
	1 Premiu		600000	=	600000
Din aceste 57 câştigurĭ principale cel care va eşi la urmă câştigă premiul de 600,000 corone.	1	à	400000	=	400000
	1	„	300000	=	300000
	1	„	200000	=	200000
	1	„	100000	=	100000
	2	„	40000	=	80000
	2	„	20000	=	40000
	5	„	10000	=	50000
	10	„	8000	=	80000
	34	„	6000	=	204000
	100	„	2000	=	200000
	200	„	1000	=	200000
	2650	„	200	=	530000
	22000	„	150	=	3300000
	25,007 câştigurĭ şi 1 premiu;			total	6.284,000

Losurile pentru clasa II se pot reînoi cel mult pănă 1 Martie; returnand losurile de clasa I şi plătind preţul pentru clasa II.

Losurĭ recomandă şi trimite după primirea banilor, prin mandat postal, sau cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapest

Servitenplatz 3. Adresa de Telegram: LOTTOHEINZE BUDAPEST. **Servitenplatz 3.**

Sĕ se observe marca

Sĕ se observe marca

Picăturile de stomachŭ Maria-Zeller

carĭ au efectŭ escelentŭ în contra tuturorŭ **bólelorŭ de stomachŭ**, suntŭ unŭ **medicamentŭ neapĕratŭ de lipsă pentru orĭ-ce casă,** la **lipsă de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţiă cu mirosŭ greu, vênturĭ, râgăeiă, colică, catarŭ de stomachŭ, flegmă, gălbinare, greţă şi vomare, constipaţiă,** şi la **durere de capŭ, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi bĕuturĭ, limbricĭ, suferinţe de splină, ficatŭ şi hemoroide** ca mijlocŭ aprobatŭ şi sigurŭ de vindecare.

La bólele indicate s'a constatatŭ **picăturile Mariazeller** ca celŭ mai bunŭ leacŭ, care confirmă sute de testimonii. Preţulŭ unei sticle cu prescrierea de întrebuinţare **40 cr.** Sticla îndoitŭ de mare **70 cr.** Espediţia centrală prin farmacistulŭ CARL BRADY, Kremsier (Moravia).

Picăturĭ veritabile suntŭ numai acelea, pe a cărorŭ embalage este lipită o făşiă verde cu cuvintele: „Bezeuge die Echtheit“ cu subscrierea mea.

Picăturile Mariazeller veritabile se află: Braşovŭ: farmaciile *Iul. Hornung, F. Jekelius W-we, Franz Kellemen, Ed. Kugler* la Hygiea, *Vict. Roth, H. G. Obert.* Hosszufalu: farmacia: *Gustav Jekelius.* Csernátfalu: farmacia *Josef Drodtloff.*